

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

ISSN 1331-9124

»Ljubav prema Majci Božjoj je zalog opstanka Hrvatskog naroda.«

(BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC, u Mariji Bistrici, 7. srpnja 1935.)

God. 8 (2001.) 10. veljače GLASNIK POSTULATURE Broj 1 Cijena 5 kn

Blaženi Alojzije Stepinac, moli za nas!

Papina riječ

Na blagdan Gospodinova Preobraženja i 23. obljetnicu smrti pape Pavla VI., 6. kolovoza 2000., Kongregacija za nauk vjere je u Vatikanu objavila Deklaraciju o jedincatosti i spasenjskoj univerzalnosti Isusa Krista i Crkve. Dokument su potpisali kard. Joseph Ratzinger, predstojnik, i Tarcisio Bertone, tajnik iste Kongregacije.

Budući da je papa Ivan Pavao II., na audijenciji 16. lipnja 2000., ovu Deklaraciju »svojim apostolskim autoritetom ratificirao i potvrdio«, donosimo ovdje iz nje nekoliko odlomaka koji će, vjerujemo, i čitatelji Glasnika rado pročitati i usvojiti.

Tekst donosimo prema hrvatskom izdanju Deklaracije, koje je objavila Kršćanska sadašnjost (Dokumenti – br. 125., Zagreb, 2000.)

Ivan Pavao II.

(Br. 5.;...) Primjeren odgovor na Božju objavu jest »poslušnost vjere« (usp. Rim 1,5; Rim 16,26; 2 Kor 10,5-6), po kojoj čovjek cijeloga sebe slobodno predaje Bogu, »stavljajući na raspolaganje 'Bogu objavitelju potpuno i odano služenje uma i volje' i dajući slobodan pristanak objavi koju je On dao.«[1] Vjera je dar milosti: »A da uzvjerujemo, treba nam Božja milost, koja predusreće i potpomaže, i iznutrašnja pomoć Duha Svetoga da srce pokrene i k Bogu ga obrati, otvori oči duši i dadne 'svima ugodnost pristanka i vjerovanja istini'.«[2]

Poslušnost vjere podrazumijeva prihvaćanje istine o Kristovoj objavi, koju jamči Bog, koji je sam Istina:[3] »Vjera je prije svega čovjekovo osobno prianjanje Bogu, istodobno, neodvojivo od toga, jest i slobodan pristanak uza svu istinu što ju je Bog objavio«.[4] Vjera, dakle, »Božji dar« i »vrhunaravna od Boga ulivena krepost«,[5] uključuje dvostruko prianjanje: uz Boga, koji objavljuje, te uz objavljenu istinu, po vjeri u onoga koji je objavljuje. Zato »ne smijemo ni u koga drugog vjerovati osim u Boga – Oca, Sina i Duha Svetoga«.[6]

Mora se zato čvrsto obdržavati razlika između teologalne vjere i vjerovanja u ostalim religijama. Ako je vjera milosno prihvaćanje objavljene istine, koja »dopušta stupiti u nutrinu otajstva čijem je srodnom razumijevanju sklona«,[7] vjerovanje u ostalim religijama jest ona sveukupnost iskustava i shvaćanja, koja čine ljudsku riznicu mudrosti i religijskog nadahnuća, koje je čovjek u svome traženju istine smislio i ostvario u odnosu prema Bogu i apsolutnom.[8]

U sadašnjim promišljanjima ne vodi se uvijek računa o toj razlici. Tako se teologalna vjera, koja je prihvaćanje istine koju je objavio Jedan i Trojedini Bog, poistovjećuje s vjerovanjem u ostalim religijama, koje predstavlja religijsko iskustvo koje je još uvijek na putu traženja apsolutne istine i još uvijek lišeno pristanka uz Boga koji se objavljuje. To je jedan od razloga zbog kojega se razlike između kršćanstva i ostalih religija nastoje umanjiti, pa katkad čak i potpuno ukoniti.

Na naslovnoj stranici: Milan JURANIĆ, Kardinal Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, za Mladu misu vlč. Gojka Kovačića, ulje na drvenoj podlozi, u studenome 1970.

In Te Domine Speravi

8. Utiru si put i hipoteze o nadahnutoj vrijednosti svetih tekstova ostalih religija. Sigurno je da treba priznati kako su neki elementi prisutni u tim tekstovima doista sredstva po kojima su bezbrojne osobe, kroz stoljeća, mogle i još uvijek mogu hraniti i sačuvati vlastiti religiozni odnos s Bogom. Zbog toga, imajući pred očima običaje, zapovijedi i nauke ostalih religija, Drugi vatikanski koncil, kao što je ranije spomenuto, uči da one »premda se u mnogome razlikuju od onoga što ona (Crkva) sama drži i naučava, ipak nerijetko odražavaju zraku one Istine što prosvjetljuje sve ljude«.[9]

Ipak crkvena tradicija značaj nadahnutih tekstova pridržava kanonskim knjigama Staroga i Novog zavjeta, utoliko što su nadahnute po Duhu Svetom.[10] Preuzimajući tu tradiciju, Dogmatska konstitucija Drugoga vatikanskog koncila o božanskoj objavi uči da »knjige i Starog i Novog zavjeta u cjelini, sa svim njihovim dijelovima, sveta Majka Crkva na temelju apostolske vjere drži svetima i kanonskima zato što – po nadahnuću Duha Svetog napisane (usp. Iv 20,31; 2 Tim 3,16; 2 Pt 1,19-21; 3,15-16) – imaju Boga za auktora i kao takve su samoj Crkvi predane«.[11] Te knjige »čvrsto, vjerno i bez zablude naučavaju istinu koju htjede Bog da radi našeg spasenja bude zapisana u Svetom pismu«.[12]

Ipak, Bog, koji želi sebi pozvati sve narode u Kristu i priopćiti im puninu svoje objave i svoje ljubavi, na razne načine očituje svoju nazočnost »ne samo pojedincima nego i narodima preko njihovih duhovnih bogatstava od kojih su religije poglavit i bivstven izraz, doduše uz 'praznine, nedostatke i zablude'.«[13] Prema tome, svete knjige ostalih religija, koje uistinu hrane i nadahnjuju živote svojih sljedbenika, primaju iz Kristova otajstva one elemente dobra i milosti koji su u njima prisutni. (...)

14. Mora se dakle čvrsto vjerovati kao istinu katoličke vjere, da je sveopća volja za spasenjem Jednog i Trojedinog Boga ponuđena i izvršena jednom zauvijek u otajstvu utjelovljenja, smrti i uskrsnuća Sina Božjega.

Vodeći računa o tome članku vjere, današnja teologija, u svome promišljanju o postojanju ostalih religioznih iskustava i njihovu značenju u planu Božjeg spasenja, pozvana je istražiti da li i kako likovi i pozitivni elementi drugih religija ulaze u Božji plan spasenja. U toj zadaći teološko istraživanje ima široko područje rada pod vodstvom crkvenog učiteljstva. Drugi vatikanski koncil ustvrdio je, da »jedino posredništvo Otkupitelja ne isključuje, nego pobuđuje kod stvorova različitu suradnju koja im se participira iz jednog jedinog izvora.«[14] Potrebno je produbiti sadržaj toga participiranog posredništva, no ono se mora uvijek ravnati prema načelu jedincatoga Kristova posredništva: »Ako se participirana posredovanja različite vrste i reda ne isključuju, sva ona ipak dobivaju smisao i vrijednost jedino iz Kristova posredništva, i ne mogu se shvatiti kao istovrsna i dopunjujuća.«[15] Stoga bi dakle rješenja koja bi predlagala Božje spasenjsko djelovanje izvan jedincatoga Kristova posredništva bila u suprotnosti s kršćanskom i katoličkom vjerom. (...)

17. Postoji dakle jedna jedina Kristova Crkva, koja se nalazi u Katoličkoj Crkvi, kojom upravlja Petrov nasljednik i biskupi u zajedništvu s njim.[16] Crkve koje, premda nisu u potpunom zajedništvu s Katoličkom Crkvom, a s njome ostaju

---

1 Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija Dei verbum, 5.
2 Isto.
3 Usp. Katekizam Katoličke crkve, br. 144.
4 Isto, br. 150.
5 Isto, br. 153.
6 Isto, br. 178.
7 IVAN PAVAO II., Enciklika Fides et ratio, 13.
8 Usp. isto, 31-32.
9 DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Deklaracija Nostra aetate, br. 2. Usp. također deklaraciju Ad gentes, br. 9, gdje se govori o elementima dobra prisutnima »u posebnim obredima i kulturama naroda«; dogmatsku konstituciju Lumen gentium, br. 16, gdje se stavlja naglasak na elemente dobra prisutne među nekršćanima, koji se mogu smatrati podlogom za prihvaćanje evanđelja.
10 Usp. TRIDENTSKI KONCIL, Decr. de libris sacris et de traditionibus recipiendis: DENZ., br. 1501; PRVI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija Dei Filius, pog. 2: DENZ., br. 3006.
11 DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija Dei Verbum, 11.
12 Isto.
13 IVAN PAVAO II., Enciklika Redemptoris missio, 55. Usp. također 56. PAVAO VI., Apostolska pobudnica Evangelii nuntiandi, 53.
14 DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija Lumen gentium, 62.
15 IVAN PAVAO II., Enciklika Redemptoris missio, 5.
16 Usp. KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, Izjava Mysterium Ecclesiae, 1: AAS 65 (1973), 396-408.

povezane najtješnjim vezama kao što su apostolsko nasljedstvo i valjana Euharistija, prave su mjesne Crkve.[17] Zbog toga je i u tim Crkvama prisutna i djeluje Kristova Crkva, unatoč pomanjkanju punog zajedništva s Katoličkom Crkvom, budući da one ne prihvaćaju katoličko učenje o primatu, koji, prema Božjoj volji, rimski biskup objektivno ima i vrši nad čitavom Crkvom.[18]

S druge strane, crkvene zajednice koje nisu očuvale valjani episkopat te izvornu i cjelovitu bit euharistijskog otajstva[19], nisu Crkve u pravom smislu; no ipak oni koji su kršteni u tim zajednicama, krštenjem su pritjelovljeni Kristu i zbog toga u nekom, premda nesavršenom, zajedništvu s Crkvom.[20] Krštenje samo po sebi smjera cjelovitom rastu života u Kristu po cjelovitom ispovijedanju vjere, Euharistiji i punom zajedništvu u Crkvi.[21]

Zato kršćani ne smiju sebi zamišljati kao da Kristova Crkva nije ništa drugo nego nekakav zbroj – razdijeljen doduše, ali još na neki način jedan – Crkava i crkvenih zajednica; i nipošto im nije slobodno držati da Kristova Crkva danas više nigdje istinski ne postoji, tako da bi je trebalo smatrati samo ciljem što ga moraju tražiti sve Crkve i zajednice.«[22] Zapravo, »elementi ove već dane Crkve postoje u svojoj punini u Katoličkoj Crkvi a nepotpuno u drugim zajednicama«.[23] »Stoga te rastavljene Crkve i zajednice, mada vjerujemo da one imaju nedostataka, nisu nipošto bez svoga značenja i težine u misteriju spasenja. Jer Duh Kristov ne odbija služiti se njima kao sredstvima spasenja, kojima djelotvornost dotječe iz same punine milosti i istine što je povjerena Katoličkoj Crkvi.«[24]

Pomanjkanje jedinstva među kršćanima sigurno je rana za Crkvu; ne u smislu da bi ona bila lišena svoga jedinstva, već »zato što je podjela prepreka cjelovitom ostvarenju njezine univerzalnosti u povijesti«.[25]

---

[17] Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret Unitatis redintegratio, 14 i 15; KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, Pismo Communionis notio, br. 17: AAS 85 (1993), 838-859.

[18] Usp. PRVI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija Pastor aeternus: DENZ., br. 3053-3064; DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija Lumen gentium, 22.

[19] Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret Unitatis redintegratio, 22.

[20] Usp. isto, 3.

[21] Usp. isto, 22.

[22] KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, Izjava Mysterium Eecclesiae, br. 1.

[23] IVAN PAVAO II., Enciklika Ut unum sint, 14.

[24] DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret Unitatis redintegratio, 3.

[25] KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, Pismo Communionis notio, br. 17; usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret Unitatis redintegratio, 4.

SLAV. BROD, 09. 03. 2000.

POŠTOVANI!

NA ZAGOVOR BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA (MOLILA SAM SAMO OVU MOLITVICU NA POLEĐINI SLIKE BLAŽENOG ALOJZIJA) USLIŠANA MI JE MOLITVA. NE ZNAM DA LI VAS TREBA »GNJAVITI« ŠTO SAM MOLILA BOGA ZAGOVOROM BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA. MOLILA SAM ZA SVOJE NAJMLAĐE DIJETE, KOJI JE STUDENT. MOLIT ĆU I DALJE BLAŽENOG ALOJZIJA ZA SINA.

ZA SVAKO DIJETE (IMAM IH 3) MOLIM NEKU MOLITVICU GOTOVO SVAKI DAN. NASTOJIM TO ČINITI SVAKI DAN, JER U OVOM VREMENU ŽIVJETI BEZ MOLITVE JE NEMOGUĆE. TOLIKO JE NAPASTI I IZAZOVA ZLA. MOGUĆE JE OPSTATI JEDINO POD PLAŠTEM SVETACA, I TAKO BITI NA ISPRAVNOM PUTU PREMA NAŠEM SPASITELJU.

MOLILA SAM DA SIN POSTANE REDOVAN STUDENT, A NE IZVANREDAN, KAKO SE JEDINO MOGAO UPISATI NA PRAVO U OSIJEKU. DRUGA SU DJECA IMALA LJUDSKE VEZE (VELIKE STRANAČKE LIČNOSTI ILI NOVAC). KAKO SMO MI »MALI LJUDI« IMALI »SAMO« BOGA U DUŠI, USPJELI SMO »BOŽJOM VEZOM«POD ZAGOVOROM BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA.

HVALA BLAŽENOM ALOJZIJU,
HVALA NAŠEM SPASITELJU.

OBAVIJEST

čitateljima Glasnika

Dobrotom jednog dobrotvora će cijena Glasnika Postulature i ove godine ostati 5 kuna. Vjerujemo da će to obradovati brojne čitatelje Glasnika i štovatelje blaženog Alojzija. Nadamo se da neće biti osjetnijeg povećanja cijene papira i poštarine. I ovdje molimo cijenjene čitatelje da redovito podmiruju svoje obveze prema Glasniku. Zahvaljujemo svim svećenicima, župnicima i kapelanima, koji vjernicima skreću pozornost i upućuju ih na čitanje Glasnika. Tako promiču glas svetosti i istine o kardinalu Stepincu te ulozi Katoličke crkve u obrani istinskih vrijednosti i kršćanskog rodoljublja.

»SVETAC« – »SIMBOL«

Glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac« već osmu godinu upoznaje hrvatsku javnost s likom i djelom zagrebačkog nadbiskupa, kardinala, mučenika za vjeru, Alojzija Stepinca. Ponikao je u središnjem dijelu Hrvatske. U kraju koji je kroz stoljeća ćutio iznimnu osjetljivost za pravdu. U župi gdje se kršćanstvo nije životarilo, nego istinski živjelo. Otuda je pošao u široki svijet. U njemu se suočio s misaonim strujanjima različitim od kršćanstva, dapače, protivnima kršćanskom duhu.

Mrtvo tijelo blaženog Alojzija bogoslovi poniješe u grob iza glavnog oltara Zagrebačke katedrale, 13. veljače 1960.

Kroz čitav je život osjećao presudnu ulogu obitelji za oblikovanje njegove osobnosti. I u nadbiskupskom je dnevniku zapisao kako je njegova majka presudno utjecala na njegov život i odnjegovala ga u duhu molitve. Možemo gotovo opipati kako su radišnost i pobožnost odigrale najpresudniju ulogu u oblikovanju njegove ljudskosti, svećeničkog služenja i biskupske službe. Mladić koji se u vrijeme mladosti naučio suočavati sa smrću, protivštinama, moralnim neredom kod drugih, koji se bezbožnim svjetonazorima suprotstavljao širenjem katoličkoga tiska, promidžbom tjelovježbenih društava i redovitim sudjelovanjem u bogoslužju, mogao je doći do osvjedočenja da se u životu ne smije i ne može biti polovičan.

Možda u svojoj 26. godini života još nije bio svjestan koje će značenje imati riječi zapisane 2. travnja 1924., u pismu djevojci Mariji Horvat: »I posljednju kap krvi ako ustreba žrtvovati za pobjedu kršćanske misli u hrvatskom narodu, koji je već počeo izdisati pod uplivom materijalizma.«

On koji je Krista učinio temeljem svog života i koji u vjeri nikada nije teturao, mogao je izrasti u simbol kršćanstva koji će obilježiti najtragičnije razdoblje povijesti Katoličke crkve i progona kršćanstva. U apsurdnom razdoblju, kad su paktirali Staljin i Hitler, komunisti i nacisti, on je bio bojeve Božje, za slobodu Crkve i ljudska prava. U vremenu kad su četnici i »trojke«, zločesti ljudi tzv. »crne ruke« bespoštedno proganjali, uništavali i ubijali hrvatski narod, zagrebački se nadbiskup solidarizirao ne s hrvatskim narodom kao nekom apsolutnom vrijednošću, nego s čovjekom koji ima pravo na ime i dom, koji je kroz 13 stoljeća svoj život nadahnjivao Kristovom ljubavi, ostvarujući čudesna djela ljubavi, kulture i uljudbe.

Stepinac je simbol otpora zlu, koje je na različite načine gušilo slobodu savjesti i temeljna ljudska prava. Malo je ljudi na istaknutom položaju kod kojih nema skretanja, laskanja, dodvoravanja, prešućivanja istine, i do te mjere da se zaboravi na izvorno poslanje kojim Bog želi spasiti svakog čovjeka, osobito grešnika. Stepinac, koji je s bojišnice Prvoga svjetskog rata napisao da mu je, kao vjerniku, dovoljan pogled na Isusa, pobjednika smrti i pakla, unatoč poteškoćama mogao je pronaći potrebni optimizam i vršiti volju Božju. On se smijao »modernim nazovi-junacima, i muškima i ženskima, koji nemajući čvrste vjere padaju i pod najmanjim neprilikama«. Njemu je bio »dovoljan jedan pogled na raspetog Spasitelja, da savit od nepogoda života, opet krepkim srcem i pun veselja stupa dalje putem života«. To su Božji potezi koji su ga pripravljali za trenutke u kojima će neprijatelj pokušati smrtonosno raniti Crkvu i od njega učiniti hrid o koju će se razbiti bijes, mržnja i prijetnje Božjih neprijatelja.

Blaženog se Alojzija Stepinca optužilo i osudilo kao neprijatelja naroda. Kako je to u potpunoj suprotnosti s činjenicama koje su njega, kao zagrebačkog nadbiskupa i hrvatskog metropolitu, upravo svezale u jedinstveni savez narodnog povjerenja i ljubavi! On sam bi, promatrajući desetke tisuća ljudi oko sebe, razmišljao o evanđeoskoj zgodi prevrtljivosti naroda, koji je jedan dan spreman Kristu klicati kao kralju, a drugi dan tražiti za nj smrtnu presudu. Činjenica je, da hrvatski narod nikad nije pristao na

Hrvatski katolički đaci građanske škole iz **Virja** uz nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca; do Nadbiskupa je vlč. Franjo Lodeta, kateheta na građanskoj školi u Virju, u **Virovitici 1938**.

jednu takvu osudu Alojzija Stepinca. Alojzije, koji je 1) pred kraljem Aleksandrom rekao da ne može zatajiti da ga je rodila Hrvatica majka, tj. da je Hrvat, neuvjetovano je mogao 2) šakom udariti o stol dr. Anti Paveliću i reći da se nijedna strana sila nema pravo miješati u sudbinu hrvatskoga naroda te 3) jednako tako pred komunističkom vrhuškom ustvrditi da bi bio »ništarija kad ne bi bio osjetio bilo Hrvatskoga Naroda... koji prema svim međunarodnim zakonima ima pravo na svoju nezavisnost kao i svaki drugi narod.«

Stepinac nije postao simbol u svome narodu samo po svome kršćanskom rodoljublju, pred kojim bi čovječanstvo trebalo stati s udivljenjem, jer je bilo pravedno i istinito, nego po okristovljenu duhu kojim je želio dobro svojemu narodu. To je dobro vidio u primjeni Božjih načela u osobnom i zajedničkom životu.

Da je bio »malo fleksibilniji«, da je malo »tamjana đavlu dobacio«, da se poklonio »đavolskom repu«, da je »paktirao sa Sotonom«, da se prodao za »zdjelu leće« ili »Judin dinar«, da mu se »Crvena zvijezda pričinjala sjajnijom od zvijezde Jakovljeve«, stajao bi bio na počasnim tribinama i primao odlikovanja. Ali Božji čovjek živi od Božje riječi. Milina je to pročitati u pismu koje je on za sužanjstva u Krašiću, 18. siječnja 1960., tri tjedna prije smrti, uputio vlč. Vinku Komeričkom, župniku u Mariji Bistrici: »*Kad bismo htjeli prodati obraz i dušu, danas bi odmah primali odlikovanja. Ali uvijek je nama svima i mora biti Memento ona Kristova: 'Quid prodest homini, si universum mundum lucretur.'*« (»Ta što koristi čovjeku, ako sav svijet stekne?«)

Sva je njegova krivica bila postojanost u Gospodinu. Ništa na svijetu nije moglo poljuljati njegovu postojanost u Gospodinu, ničim

pisma čitatelja

Hvaljen Isus i Marija,

Nakon dužeg razmišljanja odlučih se za ovo pismo, a radi se o bl. A. Stepincu. Radi se o slijedećem.

Moja mama Marija Verveger r. Puškarić rođena je 27. ožujka 1922. god. u Zrinju. To je mjesto smješteno podno Zrinjske gore, u Pounju. To je bilo čisto hrvatsko selo, dok je u okolnim selima bilo više pravoslavnog stanovništva. Ti su stanovnici uvijek stvarali probleme Zrinjanima. Zrinja više nema: 9. rujna 1943. god. uništen je i raseljen, jer je smetao mnogima oko njega.

Priča mi mama da je to bilo 1934. ili '35. godine. U Zrinj je trebao doći sam A. Stepinac da obavi Sv. krizmu. To se je znalo već unaprijed kada dolazi biskup u Zrinj, pa su stanovnici okolnih sela napravili, taj dan i u to vrijeme, barikade na putu da ne bi došao svećenik u selo. To su sve napravili »dobronamjerni« susjedi. Biskup s pratnjom morao je ići okolnim putem i sa zakašnjenjem od oko 2 sata ipak je došao u Zrinj i obavio sv. Krizmu.

To je samo mali »komadičak« o doživljajima hrvatskog stanovništva i o našem blaženiku A. Stepincu. Ako Vam to svjedočanstvo možda može što »pomoći«, onda neka bude na slavu Božju. Možda bi se točan datum pohoda bl. A. Stepinca Zrinju našao gdje u crkvenim knjigama. Ovo sam napisao po sjećanju moje mame, koja živi na dolje navedenoj adresi.

Za ovaj bih put toliko. Iskreni pozdrav u Gospodinu

Verveger Zdravko
Br. Gušića 15, 10090 Vrapče

nije želio okaljati svoju savjest, ništa nije počinio što bi ugrozilo dobrobit povjerenih mu duša i Crkve. S kakvom je iskrenošću mogao 31. srpnja 1952. izustiti: »Proglasili me zločincem. Ali na Božjem sudu vidjet će se, da imena ratnih zločinaca drugačije glase, nego na narodnim sudovima.«

Stoga su značajne i njegove riječi izgovorene u krašićkom sužanjstvu, 7. rujna 1953.: »Ništa me ne uznemiruje što sam osuđen 'u ime naroda' (znamo mi tko je taj narod), ali je glavno da nisam osuđen u ime Presvetoga Trojstva« (za izdaju Crkve).

Imajući pred očima tek ovih nekoliko činjenica, s ushićenjem zastajemo pred jednim svjedočanstvom koje u sebi uosobljuje svu tragiku hrvatske povijesti, a možda i sadašnjosti. No ta tragika ne smije ni uznemiriti ni pokolebati one koji su Kristovi. Jer Stepinac je prije svega simbol vjernosti Isusu Kristu. Svi pokušaji ocrnjivanja Stepinčeve blažene osobe usmjereni su na razbijanje svijesti o toj vjernosti, idu izravno ili neizravno za njezinim uništenjem. Toga je on sam bio svjestan kad je vjernike svoje nadbiskupije i sve sunarodnjake na tu vjernost zaklinjao u oporuci napisanoj 28. svibnja 1957.: »Narode moj, zavodnici su tvoje vođe. Oni kvare tijek tvojoj stazi«. (Iz 3,12) /.../ **Ostanite dakle, dragi moji dijecezani, pod svaku cijenu, pa ako treba i uz cijenu života, vjerni Crkvi Kristovoj, koja ima na čelu Petra, Papu za poglavara. /.../ niti rat, niti mir, niti sreća, niti nesreća, ne smije nas pokolebati u našoj odlučnosti, da ostanemo vjerni do smrti Crkvi Kristovoj.**

Stepinčeva vjernost blista istinoljubivošću i rodoljubljem. Upravo izašla knjiga njegovih propovijedi, izgovorenih u razdoblju od 1934. do 1940., tome je najbolji dokaz. On nije rodoljublje pokrivao bogatstvom niti prikrivao neradom, branio nepoštenjem ili zastupao ocrnjivanjem drugoga ili čak protunarodnim radom. On je svoj narod ljubio nadnaravnom ljubavi, unoseći blagoslov u sve pore javnog i skrovitog, obiteljskog života, solidarizirajući se s nezaposlenima i bolesnima, obespravljenima i zatočenima, nerođenima i bačenima na rub ljudske bijede. Upravo je zato njegova žrtva, dozrela na misli »kako je bolje časno umrijeti, nego sramotno živjeti«, škola ljubavi po kojoj se Crkva i domovina mogu nadati boljoj budućnosti.

/.../ niti rat, niti mir, niti sreća, niti nesreća, ne smije nas pokolebati u našoj odlučnosti, da ostanemo vjerni do smrti Crkvi Kristovoj.

Tu ljepšu i bolju budućnost on nije gledao u krhkom čovjekovu biću i prevrtljivoj naravi, već u Bogu, u kojega je položio svu snagu svoga bitka.

»Proglasili me zločincem. Ali na Božjem sudu vidjet će se, da imena ratnih zločinaca drugačije glase, nego na narodnim sudovima.«

O takvom Stepincu, simbolu kršćanstva 20. stoljeća, govore i prilozi u ovom broju Glasnika. Zahvaljujem svim suradnicima, dopisnicima, čitateljima, darovateljima, suradnicima i svim ljudima dobre volje, koji sve čine da bi u našoj domovini i u našoj Crkvi bile vrednovane, usvajane i življene evanđeoske vrijednosti, po kojima su život i djelo Blaženog Alojzija prepoznatljivi u najvišem stupnju kršćanski vjerodostojnima.

Dr. Juraj Batelja, postulator

Treći razred osnovne škole u Brezovici hodočastio je na grob bl. Alojzija Stepinca i pohodio »Spomen-zbirku« 11. svibnja 2000.

PIO XII. I ŽIDOVI

Godine 1935. proglašeni su u Hitlerovoj Njemačkoj rasistički zakoni. U »Kristalnoj noći«, 9. studenoga 1938., sravnjeno je sa zemljom 119 sinagoga, 76 ih je demolirano, 7.500 židovskih trgovina opljačkano, 26.000 zatvoreno. Tako je počeo holokaust »ha shoah«. (Židovski Sabor-Kneset je godine 1951. proglasio 27. nisan, tjedan nakon Pashe: Jom ha shoah – Dan holokausta., a 19. kolovoza 1953. podigao memorijalni muzej: Jad wa Šem – pravednici među narodima.)

Pio XI. je enciklikom »Mit brennender Sorge« (Sa silnom brigom, objavljenoj 14. ožujka 1937.) podigao svoj glas protiv tih nasilja. Papa osuđuje svaki progon ljudi. Antisemitizam je neprihvatljiv; svi smo duhovno »semiti«. Isti je Papa u enciklici »Divini Redemptoris« istodobno osudio i zablude bezbožnog komunizma.

Papa Pio XII.

Pio XII. je 2. ožujka 1939. izabran za papu. Njegov je izbor pozdravio cijeli svijet. Samo u nacističkoj Njemačkoj su se pojavili napisi da je novi papa protunjemački raspoložen. Komunisti su ga nazivali »nemilosrdnim« Hitlerovim protivnikom. Nakon rata su se u komunističkim zemljama umnožile optužbe protiv Pia XII. da je podržavao nacizam.

Pio XII. se od početaka svog pontifikata zalagao za mir. Govorio je: »Mirom ništa nije izgubljeno, ratom se može izgubiti sve.« Dana 23. kolovoza 1939. Njemačka i Rusija potpisale su sporazum o podjeli Poljske. Njemačke snage su 24. kolovoza stigle na granice Poljske. Papa je toga dana iz Castel Gandolfa poslao radijsku poruku protiv rata, pozivajući Hitlera na pregovore i mir. Poruku je zaključio riječima: »Zajedno s nama cijelo se čovječanstvo nada pravdi, kruhu i slobodi, a ne čeliku koji ubija i razara.«

Dana 1. rujna 1939. njemačke su trupe ušle u Poljsku, a 3. rujna Francuska i Velika Britanija navijestile rat Njemačkoj. Bio je to početak Drugoga svjetskog rata. Pio XII. je s američkim predsjednikom F. D. Rooseweltom htio navesti bar Mussolinija da ne uvede Italiju u rat na strani Njemačke. Ni taj pokušaj nije uspio. Osudio je Hitlerov napad na zemlje Beneluksa godine 1940. Mussolini je tom prigodom zaprijetio da će zabraniti Vatikanski dnevnik *L'Osservatore romano*. U božićnom govoru na radiju, 25. prosinca 1941., Papa je osudio fašizam. Mussolini je ustanovio da su od pet točaka papina govora barem četiri uperena protiv fašizma. (G. Ciano) I godine 1942. papa je osudio rasna proganjanja. U svojim govorima je on pozivao na mir. Naglašavao je dostojanstvo ljudske osobe. Ni država ni narod nisu vrijednosti i dostojanstva pojedinačne ljudske osobe.

U zemljama pod njemačkom okupacijom papini se govori nisu mogli pojaviti u glasilima. Kad se to dogodilo u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac je na Petrovo, 29. lipnja 1942., u katedrali javno prosvjedovao protiv takvih postupaka.

Za vrijeme rata Papa je osobno preuzeo pomoć za izbjeglice i bjegunce sa svih strana svijeta, osobito u samom Rimu. Osobita mu je briga bila spašavanje Ži-

Bl. Alojzije Stepinac na blagoslovu željezničke pruge Varaždin – Koprivnica, na kolodvoru u **Varaždinu, 17. prosinca 1937.** (foto: A. Kulčar)

dova. Izraelski povjesničar tvrdi da je spasio 850.000 Židova. Kada su Nijemci 8. rujna 1943. okupirali Rim, pozatvarali su veliki broj Židova. Kappler je tražio 50 kg zlata za otkup židovskih zatvorenika. Rimski veliki rabin Zolli otišao je k Piu XII. i tražio pomoć. Papa mu daje na znanje da će Vatikan staviti na raspolaganje 15 kg zlata i što bude nedostojalo. Rabin Zolli je 25. srpnja 1944. otišao Piu XII. i službeno mu zahvalio na zaštiti. Veliki rabin, uživljavajući se u patnju židovskog naroda, otkriva lik Sluge Jahvina ostvarena u Isusu Kristu i obraća se. Krstio se 13. veljače 1945. i uzeo ime Eugenio u znak priznanja papi Piu XII., Eugeniju Pacelliju. Slušao sam njegovu potresnu ispovijest vjere. Reče: »Svjetsko židovstvo duguje veliku zahvalnost Piu XII. za ponovljene i žurne pozive za pravdu u njegovu korist i za žestoke prosvjede protiv nepravednih zakona i postupaka.« (ZURKO S., *Il rabbino che difese Papa Pacelli dalle accuse ebraiche, Il giornale*, 31.03.1998., str. 9).

Međutim, u neprijateljskim krugovima prema Vatikanu, posebno prema Piu XII., ovaj je papa proglašen kao antisemitist, kao »Hitlers Pope« – »Hitlerov papa« (John Cornwel), koji dijeli Hitlerovu ideologiju o Židovima. Što je na stvari?

VIKAR

Godine 1963. je njemački pisac i dramaturg Rolf Hochhuth na pozornicu postavio kazališno djelo Vikar (Namjesnik), koje se prikazivalo u brojnim europskim glavnim gradovima i SAD-u. Drama je bila žestoki čin optužbe protiv Pia XII., koga se smatralo krivim zbog njegove šutnje, ne samo za deportiranja rimskih Židova nego i za pogrom šest milijuna Židova u nacističkim koncentracijskim logorima. Sveta Stolica se trudila navesti dokumente, no ova teorija o šutnji se održala. Svijet je povjerovao Hochhuthu, a ne Svetoj Stolici.

Takve će se klevete ponavljati do iznemoglosti. Tako Daniel Jonah Goldhagen, profesor povijesti na sveučilištu u Harvardu i publicist piše: »Pio XII. bio je protivnik boljševizma, ali je mogao spasiti i milijune života, da je jasno osudio Hitlera i oštro prosvjedovao protiv Shoaha, odnosno Holokausta.«

Prije nekoliko godina, kao potvrda onoga što je uvijek tvrdila Sveta Stolica, objavljeno je svjedočanstvo iz pismohrane Foreign Officea iz Londona. Riječ je o bilješci koju je krajem listopada 1943. napisao Francis Osborne, predstavnik engleske vlade u Vatikanu. Diplomat izvješćuje kako je kardinal Maglione, državni tajnik, pozvao njemačkog veleposlanika Weizsäckera kako bi mu predstavio formalni prosvjed Vatikana protiv uhićenja Židova u getu, a njemački je veleposlanik obećao zaustaviti deportaciju drugih Židova. Kardinal ga je molio da ne proširi »tu stvar« zbog straha od »novih progona«.

Iz objavljivanja bilježaka samoga Weizsäckera, saznaje se da je upravo njemački veleposlanik, pred prosvjedom državnog tajnika, zatražio da se ni riječ ne rekne Berlinu, te da se njemu prepusti da ublaži zapovijed deportacije. Njegovo je razmišljanje bilo da bi se zbog Papina čina Hitler uvrijedio i da bi reagirao novim deportacijama. Nakon što je sa smetenošću saslušao prosvjed Maglionea, Weiszäcker je kardinalu rekao: »Mislim na posljedice koje bi prouzročio ovaj korak Svete Stolice. Naredba dolazi od posljednje instance (Hitler). Eminencijo, dajete mi slobodu da ne govorim o ovom službenom razgovoru?« Kardinal Maglione, pod ucjenom te prijetnje, kako se Židovima ne bi nanijele druge nepravde, s protivljenjem mu je dao suglasnost. Međutim Weiszäcker je upotrijebio ovlaštenje kardinala kako bi proširio uvjerenje da Papa nije pros-

Bl. Alojzije Stepinac za vrijeme jednog odmora na otoku **Braču**. Sliku Postulaturi darovao don Ivica Eterović, župnik Milne, 16. srpnja 2000.

Grupa djevojaka u narodnim nošnjama iz **čazmanskog dekatana** u posjetu »Spomen-zbirci«, 9. rujna 2000.

vjedovao. Napisao je svojoj vladi: »Papa nije dopustio da ga gurnu u bilo kakvu demonstrativnu izjavu protiv deportacije rimskih Židova.«

Upravo iz te prepredene diplomatske mistifikacije (brzojav 28. listopada 1943.) rođena je priča o »šutnji« Pija XII. (usp. DOMENICO DEL RIJA, *Famiglia cristiana*, u rubrici »Korak po korak k jubileju«).

Razboritost šutnje

Kada su nacisti početkom 1942., u okupiranoj Nizozemskoj, počeli lov na Židove, sv. Edith Stein, kao Židovka, intelektualka i katolička redovnica (karmelićanka), uputila je pismo papi Piu XII., zahtijevajući da Katolička Crkva osudi holokaust u Nizozemskoj. Nizozemski biskupi su 20. srpnja 1942. izdali nalog da se u svim katoličkim crkvama pročita oštra osuda progona nizozemskih Židova od nacista.

Samo nekoliko mjeseci potom počelo je »čišćenje« Židova po podrijetlu i vjeri. Među žrtvama je bila i židovka i katolikinja sv. Edith Stein, koja je s ostalima, 9. kolovoza 1942., u plinskoj komori u Auschwitzu, mučenički završila svoj život.

Pio XII. je spremio oštar prosvjed protiv progona Židova, koji je imao izaći i u Vatikanskom dnevniku *L'Osservatore romano*. Kad je papa čuo o posljedicama prosvjeda nizozemskih biskupa, i na molbe njemačkih i poljskih biskupa, videći da njegov prosvjed ne bi pomogao Židovima, nakon ozbiljnog razmišljanja, odustao je od objavljivanja toga prosvjeda. Šutnja je diktirana oprezom i razboritošću i u korist progonjenih Židova.

Zapisi u knjizi dojmova »Spomen-zbirke« Blaženog Alojzija Stepinca

9. 9. 2000. – Danas smo pohodili grob blaženoga Alojzija Stepinca i prisustvovali velikom Jubilejskom slavlju župa iz Vugrovečkog, Zelinskog, Ivanićgradskog i Čazmanskog dekanata. Zahvaljujemo na milostima koje smo danas primili, preporučujemo se i dalje zagovoru našeg blaženog Alojzija Stepinca, koji je našu župu pohodio 1934. godine. Ovim našim hodočašćem zahvaljujemo na blagoslovima kojima je tada blaženi Stepinac obdario župu sv. Katarine u Samarici. – Katica Šavlija

*****

16. 09. 2000.. Sveti Božji Mučeniče! Čuvaj vjeru u našem narodu, posveti svojim zagovorom Bogu posvećene osobe, izmoli nam svete obitelji i sveta zvanja. – s. Klaudija Đurman

*****

Zagreb, 28. 10. 2000. – Ja, Dubravka Williams – Podbreški, rođena u Hrvatskoj, živim u Engleskoj, ništa nisam znala ni čula o svetom Alojziju Stepincu za vrijeme moga djevojaštva, jer je o njemu bilo zabranjeno govoriti, čak i u katoličkim obiteljima.

Pjevači i ministranti župe Sv. Nikole u Krapini pohodili su »Spomen-zbirku«, 3. lipnja 2000.

SHOAH

Dne 13. ožujka 1998. objavljen je značajan dokumenat Svete Stolice na engleskom jeziku: We Remember: A Reflection on the Shoah. »Sjećamo se: razmišljanje o Shoah (Shoah- holakaust).« Izdalo ga je Povjerenstvo za religijske odnose sa Židovstvom.

Komisiju za religijske odnose sa Židovstvom ustanovio je papa Pavao VI. 1974. Komisija nije u sklopu Papinskog vijeća za dijalog među religijama, nego je povezana s Papinskim vijećem za promicanje kršćanskog jedinstva. Razlog tome protumačio je papa Ivan Pavao II. u rimskoj sinagogi 13. travnja 1986.: budući židovstvo nije tek jedna od religija, »odnos Crkve sa židovskim narodom drugačiji je od njezina odnosa s bilo kojom drugom religijom«.

Dokument, dakle, nije enciklika, apostolsko pismo, pobudnica ili naputak Svetog Oca, ali on ipak stoji iza njega. On ga je 12. ožujka te godine uputio kardinalu Eduardu Idrisu Cassidy-u, predsjedniku Povjerenstva za religijske odnose sa Židovima, koji je potpisao dokumenat, i u popratnom pismu nazvao shoah »neizbrisivom ljagom stoljeća koje upravo završava«.

On se pokazao djelotvornim braniteljem svih progonjenih, svih žrtava, na koje su nasrtali bilo fašisti, bilo nacisti ili pripadnici ustaškog režima. Tisuće i tisuće Židova, Srba, Slovenaca, Hrvata imaju bl. Alojziju Stepincu zahvaliti svoje živote.

Dokumenat ima pet točaka: 1. Tragedija Shoaha i dužnost pamćenja; 2. Čega se moramo sjećati; 3. Odnosi između Židova i kršćanstva; 4. Nacistički antisemitizam i Shoah; 5. Zaključak.

Dokument se zaustavlja posebno na pojavu »bezobzirnog i krivog nacionalizma« i »rasizma«, teorijama koje su nijekale »jedinstvo ljudskoga roda tvrdeći da postoji iskonska razlika među rasama«. Zaustavlja se posebno na nacionalsocijalizmu u Njemačkoj. Dokument naglašuje da je Crkva u Njemačkoj odmah osudila nacizam. Spominje kardinale, biskupe i svećenike koji su s propovjedaonica žestoko osudili nacizam, koji su rasu i državu uzdigli na razinu idola, lažnih božanstava. Mnogi su zato svršili po logorima. Dokument spominje encikliku Pia XII. »Summi Pontificatus«, koju je on objavio na početku svoga pontifikata, god. 1939. U njoj je osudio obožavanje države i teorije koje niječu jedinstvo ljudskog roda. Dokumenat spominje kako je Pio XII., zamoljen od njemačkih biskupa da javnim osuđivanjem ne daje nacistima povoda za još teže okrutnosti, potiho uz pomoć suradnika poduzimao sve što je bilo moguće »za spas stotine tisuća židovskih života«.

U Rimu su internacionalni kolegiji i samostani dobili od njemačke vojne komande potvrdu da vojska neće ulaziti u te ustanove, ali Gestapo ima ipak slobodne ruke. Mnogi su Židovi bili spašeni zahvaljujući činjenici što su bili sakriveni u tim katoličkim ustanovama. Kad je rat završio, prvaci Židovstva su službeno zahvalili Piu XII. za sve što je za njih učinio.

Nakon nepravedne presude bl. Alojzija Stepinca, 11. listopada 1946., predsjednik američkih Židova, Louis S. Breier, je 13. listopada te godine svjedočio: »Nakon Njegove Svetosti Pape Pia XII., nadbiskup Stepinac bio je najbolji zastupnik progonjenih Židova u Europi.« (BENIGAR A., *Alojzije Stepinac, Hrvatski Kardinal*, Zagreb, 1993., str. 591.)

Prigodom smrti Pia XII. (9. listopada 1958.) rekao je Dwight David Eisenhower, predsjednik USA (u ratu vrhovni zapovjednik Američke vojske u Europi): »Svijet je sada siromašniji nakon smrti Pia XII.« Golda Meir, ministrica vanjskih poslova Izraela: »Život našeg doba bio je obogaćen glasom koji je iznad svagdanje zbrke izražavao velike moralne istine. Oplakujemo velikog služitelja mira.«

Nakon smrti Pia XII., dok se moglo još polagati cvijeće na grobovima papa u kripti bazilike Sv. Petra, najbogatiji buket, uvijek svjež, polagala je jedna Židovka u ime židovske općine u Rimu. Ona bi dugo ostajala uz njegov grob.

Međutim, kad se pojavio ovaj dokument, na svim stranicama svjetskog tiska, mnogi su postavili pitanje, zašto se u dokumentu ne osuđuje šutnja Pia XII. jer da nije učinio sve što je mogao u osudi holokausta i spas njegovih žrtava, Židova. To su pitanje postavili novinari papi Ivanu Pavlu II. na putu u Nigeriju, 20. ožujka 1998. Papa je rekao da je Pio XII. bio »sjajan papa«, i uputio ih da čitaju 12. opsežnih svezaka dokumenata o Svetoj Stolici za vrijeme Drugoga svjetskog rata, objavljenih u razdoblju od 1965. do 1981. godine, i stručni članak povjesničara isusovca Pierrea Bleta, jednog od četvorice urednika spomenutih dokumenata u *La Civiltà cattolica* od 23. ožujka 1998. U njima se vidi, što je papa Pio XII. učinio za vrijeme rata, kako se on upravo evanđeoski borio za promicanje dostojanstva svakog čovjeka i njegovih neotuđivih prava, bez razlike na rasu, boju i narodnost. Svi su ljudi djeca Božja. I kako je to nastojao uz pomoć

Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva blaženog Alojzija Stepinca

svojih suradnika i djelotvorno ostvariti, spašavajući ugrožene Židove i ostale narode.

Među tim suradnicima, posebno se isticao bl. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. U svojim propovijedima, i prije rata i u vrijeme rata, ustajao je u obranu prava i dostojanstva svakog čovjeka, protiv teorija nacionalizma i nacizma, koji izdižu rasu na pijedestal božanstva. Posebno su snažne njegove propovijedi na svetkovinu Krista Kralja, 25. listopada 1942., kada je Hitlerova Njemačka žela lovorike na bojnim poljima, te na svetkovinu Krista Kralja 31. listopada 1943.

»Mi nismo niti želimo biti bilo čija politička trublja ... Mi smo uvijek naglašavali u javnome životu principe vječnoga zakona Božjega bez obzira radi li se o Hrvatima, Srbima, Židovima, Ciganima, katolicima, muslimanima, pravoslavnima ili kome drugome.«
A. STEPINAC, Propovijed u zagrebačkoj Katedrali 31. listopada 1943.

Dr. Ivo Politeo, branitelj nadbiskupa Stepinca na montiranom procesu, 8. listopada 1946. se zadivio ovoj srčanosti Nadbiskupa, koji je otvoreno i hrabro branio i štitio Židove »u jeku okupacije, u šumi njemačkih i ustaških bajuneta«, u vrijeme dok je Hitler bio na vrhuncu svojih vojnih pobjeda. (BENIGAR A., nav. dj., str. 557.)

Divio se Stepinčevoj odvažnosti i njemački general u Hrvatskoj, Glaise von Horstenau, tvrdeći: »Kad bi jedan biskup u Njemačkoj tako govorio, s propovjedaonice živ ne bi sišao.« (BATELJA J., *Živjeti iz vjere*, Zagreb, 1990., str. 242.)

Bl. Alojzije Stepinac nije samo tako govorio. On se pokazao djelotvornim braniteljem svih progonjenih, svih žrtava, na koje su nasrtali bilo fašisti, bilo nacisti ili pripadnici ustaškog režima. Tisuće i tisuće Židova, Srba, Slovenaca, Hrvata imaju bl. Alojziju Stepincu zahvaliti svoje živote.

Stepinčev Dnevnik

Stepinčev stav dobro osvjetljuje slijedeći izvještaj u Arhivu Postulature bl. Alojzija Stepinca. Radi se o jednom dokumentu SUP-a, u kojem Carlo Falconi traži uvid u Dnevnik nadbiskupa Alojzija Stepinca. On je prikupljao dokumentaciju za djelo: »Šutnja Pia XII. u odnosu na zločine nacifašista«. Bio je u Poljskoj. Dali su mu ogroman materijal. Sprijateljio se s publicistima u komunističkoj Jugoslaviji: Franom Barbierijem i Ivom Mihovilovićem. Ova dvojica su u srpnju 1964. došli na Komisiju za vjerska pitanja i iznijeli molbu da se Falconiju omogući istražiti i jugoslavenske arhive. Odobreno je da prouči knjige: »Tajni dokumenti Vatikana i ustaške NDH«, »Magnum crimen«, »Suđenje Stepincu« i još neke publikacije Simića, te nekoliko primjeraka: »Hrvatska u riječi i slici«.

Tada je on zatražio mikrofilmove svih dokumenata u cjelini ili mogućnost da ih vidi.

Drugovi Senjanović i Cvrlje su bili mišljenja da se dadu, povoljnije je da to izda stranac, nekomunist, nepristran čovjek. I podpredsjenik Savezne komisije za vjerska pitanja Mato Radulović se s tim složio. Ali – budući se s Vatikanom programira uspostava odnosa – nije bilo zgodno da tu dokumentaciju daje na uvid državni organ, nego će to učiniti »neka znanstvena ustanova: kao Institut za historiju radničkog pokreta, neka arhivska ustanova, biblioteka ili slično«.

Falconi se ponovno obraća 14. studenoga 1964. i traži da vidi originalne izvještaje Rušinovića, Lobkowitza i Würstera i uvid u Stepinčeve dnevnike. Ivo Mihovilović je 23. studenoga 1964., prenio Falconijevu želju da sam vidi i fotokopira Dnevnik nadbiskupa Stepinca, i to razdoblje od travnja 1941. do rujna 1943. Kao znanstvenik morao bi ga vidjeti. Ako ne može, traži odgovor na pitanje: 1. Koliko svezaka ima taj dnevnik; 2. Koliko svaki svezak ima stranica; 3. Od kojeg do kojeg datuma ide svaki svezak; 4. Kakvog je karaktera: intimni ili službeni, ili miješano; 5. Autor sam Stepinac ili njegov tajnik; 6. Gdje se čuvaju: točno mjesto, ustanova, ured itd.; 7. Da li je moguće dobiti fotokopiju onog materijala što ste ga publicirali.

Drugovi su se našli u dvoumici: »Naša dosadašnja praksa je bila da smo iz ovih dokumenata davali samo foto-kopirane dijelove, i one koji su išli nama u prilog. Uvid u originalne dokumenete nismo prakticirali. Međutim, sada ne bi bilo poteškoća da se dade uvid u originalne dokumente čiji dijelovi su već objavljeni, ali tako ne stoji sa čitavim Stepinčevim Dnevnikom. U dnevniku ima dijelova koji govore u prilog pape Pia XII. i samog Stepinca.« I nabraju neke podatke iz knjige IV. Dnevnika: str 216: 11. svibnja 1941: auditor nuncijature u Beogradu po povratku iz Rima prenio ličnu molbu Pia XII. Stepincu »da se zauzme za Srbe«. Pismo Poglavniku da se ublaže mjere protiv Židova, protest protiv pokolja 260 Srba u Glini. »Ovaj podatak u dnevniku govori baš obrnuto od onoga što bi želio Falconi.«

Zaključuju kako Falconi ne pozna naš jezik. Te bi mu ovaj podatak ostao nepoznat. Žuri mu se, jer ima ugovoren rok s izdavačem. Ako mu se ne da uvid u originale, mogao bi to navesti. Najbolje je napraviti mikrofilmove. Ali tu je »intelektualna« poteškoća režima: »Slabost ovih dokumenata je u tome, što se za jedno lice može u istom dokumentu naći podataka koji idu nama u prilog, a ima i suprotnih.«

Ovaj SUP-ov izvještaj je najbolja obrana i bl. nadbiskupa Stepinca kao i Pia XII. da je zaista bio »sjajan papa«.

Na početku pontifikata Pia XII. (2. ožujka 1939.) na zagrebačkom je radiju bl. nadbiskup Stepinac imao nagovor »O značenju papinstva«. Među ostalim je rekao:

»Dolazi u vremena divlje mržnje među narodima. Dolazi u vremenima kad se sprema po svemu sudeći teška oluja nad obzorjem Europe i svijeta. Mi ipak ne strepimo, jer je novi iskusan kormilar tu (....). Mi smo više nego uvjereni, da će znati dignuti glas na obranu ljudske ličnosti, koju bi nasilnici htjeli da je podrede svojim prohtjevima i čovjeku oduzmu karakter čovjeka. Mi smo više nego uvjereni, da će uvijek stajati na strani pravde, na strani nepravedno potlačenih i potištenih. Mi smo uvjereni, da će biti milosrdni Samaritanac čovječanstva u duhu svijetle prošlosti rimskih papa (...). Christe, Tu Illum adiuva! – Kriste, Ti Mu pomozi!« (ALOJZIJE STEPINAC, NADBISKUP ZAGREBAČKI, *Propovijedi, govori, poruke (1934.–1940.)*, Zagreb, 2000., str. 298.)

Bl. nadbiskup Stepinac je često u svojim propovijedima navodio snažne riječi Pia XII., posebno papine božićne poruke, o dostojanstvu ljudske osobe, protiv rasističkih i drugih zabluda, o njegovoj borbi za sve, pa i za male narode; o njegovoj karitativnoj djelatnosti.

U svojoj trećoj oporuci, 9. listopada 1959., on je Zagrebačkoj nadbiskupiji ostavio jedan dragocjeni križ, koji mu je Pio XII. poslao na dar u teškoj bolesti godine 1958., i koji je i sam nosio. I piše: »Ja mislim, da je veliki papa Pio XII. htio ovim darom simbolički pokazati meni i mojim nasljednicima, da moramo neprestano držati na pameti pregorku muku i smrt našega raspetog Otkupitelja i biti spremni sve pretrpjeti za njega, za njegovu Crkvu i za prava Božja.«

Za bl. Alojzija Stepinca Pio XII. bio je »veliki«, »sjajan papa«, evanđeoski navjestitelj čovjekova dostojanstva, božanske pravde za sve narode i milosrdni Samaritanac.

Ivan Pavao II., proglašujući svetom Edith Stein, u nedjelju 11. listopada 1998., na Trgu Svetog Petra u Rimu, nakon što je govorio o hrabrom držanju svetice, reče: »Slaveći odsada u buduće spomen na novu sveticu (9. kolovoza), ne ćemo moći ne sjetiti se, iz godine u godinu, također i Shoaha, onoga nečovječnog nauma za istrebljenje jednog naroda, koji je života stajao milijune braće i sestara Židova...

Iz ljubavi prema Bogu i čovjeku još jednom podižem svoj ožalošćeni krik: neka se nikad više ne ponovi slična zločinačka inicijativa prema nijednoj etničkoj skupini, nijednom narodu, nijednoj rasi, nigdje na zemlji!...

Postoji samo jedna ljudska obitelj. To je snažno isticala nova svetica kada je pisala: 'Naša je ljubav prema bližnjemu mjera naše ljubavi za Boga. Za kršćane, i ne samo za njih, nitko nije stranac. Ljubav Kristova ne pozna granice.'«

Pio XII. jednako je tako govorio. Ustao je u obranu dostojanstva i prava svake osobe, protiv čiste rase »nadčovjeka« i ropstva. Šutio je da ne bi javna osuda izavala veće i brojnije i strašnije zločine SS i Gestapoa (J. Gunzej). Sveta Edith Stein je žrtva na javnu osudu rasizma nizozemskih biskupa. Svojim karitativnim radom Pio XII. je posvjedočio da »Kristova ljubav ne pozna granice.«

Kći Mirjam, spomenutog židovskog obraćenika Eugenija Zollija, prisjeća se kako je njezin otac često nakon rata govorio: »Vidjet ćeš, od Pia XII. napravit će žrtveno janje za šutnju koju je čitav svijet držao u pogledu nacističkih zlodjela.« (ZURLO S., nav. čl., str. 9.). Doista, »otajstvo bezakonja« je na djelu. Pio XII. bio je papa u vremenu jedne apokalipse. Njegov grob ukrašuju dvije mozaične slike: s jedne strane Zvijer sa sedam glava, s druge strane sedam zlatnih svijećnjaka, simbol punine Duha koji djeluje u Crkvi. Pio XII. postao je stupom u hramu Božjem, pobjednik u danima teških iskušenja jedne jezive apokalipse.

Celestin Tomić

Iz Knjige dojmova

ZAPISI U KNJIZI DOJMOVA
»Spomen-zbirke« Blaženog Alojzija Stepinca

Blaženi Stepinče,

Ti si ljubio Krista i u Njemu svakoga čovjeka – tako si divno izvršavao Božju zapovijed ljubavi. Uzdajem se u Tvoj zagovor za naš hrvatski narod, za njegovo obraćenje i obraćenje naše svakodnevno. Hvala Ti u Kristu. S ljubavlju u Kristu – Dubravka

*****

28. 10. 2000. –

Blaženi Alojzije,

zagovaraj kod Boga naše obitelji da bi u njima vladao Božji mir, sloga, ljubav i zajedništvo. Uzda se u Tvoj zagovor – liturgijska skupina »Djeca Marije Petković« iz župe sv. Josipa – Trešnjevka.

*****

4. 11. 2000. – Grupa učenika VJb i VJc razreda OŠ Granešina, posjetila je zbirku blaženog Alojzija Stepinca s profesoricom hrvatskog jezika, Brankom Šantak. Oduševljeni smo uzornim životom našega blaženog kardinala, zahvalni za sve što je učinio za našu Crkvu i naš narod.

Tamara Žigulić VJb.

Josip Vraneković Dnevnik

Nadbiskup **Stepinac** na otvorenju župe **sv. Ivana Boska u Podsusedu 6. rujna 1942.** Do nadbiskupa su **Marijan Dundović,** direktor O.Š. i orguljaš, te **vlč. Franjo Skuhala**; većina pjevačica je još živa i pjeva u župnom zboru.

12.IV.52.

»Govorim i pišem svećenicima da ne klonu, nego da imaju veliko pouzdanje u Boga. Ako i zvijezde padaju – Bog ostaje.«

Vis à vis ograničenja djelovanja Crkve kod nas govori: »Nitko još nije nekažnjen ustao protiv Boga. Ako on i dugo čeka, ali zato jače udari. Kako je zato potrebno mrtvenje za svećenika. Tko se u pravoj mjeri mrtvi, toga neće svaka teškoća iritirati. Imati pouzdanje u Boga – i moliti ustrajno. Gospodin zna, kada je pravi čas, da pomogne. Ne biti kao oni što im je Judita dobacila: 'Tko ste vi, da kušate Gospodina?... Vi postaviste rok milosrđu Gospodnjem i po svojoj volji odrediste mu dan...'«

»O kako mi danas godi ovo sunce. Sasvim drugo nego u Lepoglavi. Tamo zakopčan, sa svih strana straža, revolveri, strojnice, zidovi. Još ću doći i na visine. Silno me privlače bregovi...«

Veselo obnavlja uspomene na izlete, posebno u Rimu. Penjao se do 2.600 m. Bio je naizdržljiviji. »Za jednog izleta na 1.500 m visine najednom zastane ti moj Holandez, a kasnije i Švicarac, inače vičan bregovima. A ja samo dalje. Sramota bi bila ne doći do vrha. Na povratku, jer je bila silna razlika u temperaturi – dolje toplo 30° iznad nule, a na brdu snijeg 20° ispod nule – snijeg visine 1 m. Tako silazeći dolje toliko smo se užarili, da se svima, osim meni, gulila koža sa lica. Zažareni dođemo kući – uđemo u refektor i sve nam se smijalo, počevši od rektora i spirituala.«

13.IV.52.

Uskrs. Lijep dan. Jučer proslava uskrsnuća. Zadivljeni smo uskršnjom ispovijedi, Velikim Tjednom i današnjim danom (...)

17.IV.52.

Danas je Preuzvišeni načinio najveću šetnju u zadnjih 10 g. Šuma se naglo zazelenila, drveće prolistalo (...). Vedar bio, crven u licu, tako da ga stari Pavić nije prepoznao, te rekao nekima, da je sreo župnika gdje šeće s nekim mladomisnikom. Išao je s nama polako do mog vinograda. Tu ga istom prepozna. Brzo baci na put dvije motike s ramena, pristupi i poljubi mu prsten govoreći sav izvan sebe: »Joj to ste Vi.«

Veseli ga, što mi težaci besplatno kopaju vinograd. »Neće svećenik gladovati među našim narodom.« (...)

21.IV.52.

Pitao sam ga, da li je Preuzvišeni Premuš znao za njegovo imenovanje koadjutorom. Ne znam, da li je znao, ali kad sam mu nekoliko puta na zadovoljstvo riješio neke akte, rekao mi je: »Čuju mladi gospon, ovo je Salamunsko rješenje...« I onda: »Čuju mladi gospon, ž njih nekaj bu...«

22.IV.52.

Dobio sam porez za 1951. g. – Din 279.600 – »Neka – kaže On – sve nose. Budite mirni, još ćete se veseliti tome. Deus est fidelis! (Bog je vjeran!, J.B.). Kad čovjek na živinče ne tovari više nego može nositi, kako bi onda Bog na čovjeka?« (...)

2.V.52.

(Vlč. Vraneković upisao je ovaj datum nakon 4. svibnja pa smo ga i mi ostavili na tome mjestu, op. J.B.).

Na šetnji mi pričao, kako je kao dijete skoro životom stradao. »Imao sam oko 4 g. Mama mi ispekla mali hljeb kruha. Sjeo sam na dvorištu i jeo. Dođe tu svinja i htjela mi uzeti kruh. Nisam dao. Mislio sam, ako je sladak tebi, sladak je i meni. Ona navali upravo na mene, prevrne me, a ja sve jače stišćem kruh uz sebe. Da nije dotrčala Kata Burja i oslobodila me sigurno bi tu i životom stradao, a sve zato, jer nikako nisam htio popustiti i dati kruh.«

5.V.52.

Pozvan sam na Odsjek unutarnjih poslova u Jaski. Zvali me samo zato, da naplatim 30 din na prijavu za procesiju. Nema birokracije!

Župa Prekrižje dobila paket – misno odijelo i još neki liturgijski pribor iz Amerike – i na taj poklon treba platiti 20.060 din carine – Poslao sam žalbu!

Posebno veseli Preuzvišenoga, što djeca svaki dan prije svibanjske pobožnosti zajednički mole krunicu. Svaki dan predmoli drugo dijete.

7.V.52.

Šetali u Drčevac. Veseli ga, što su ljudi taj predio tako lijepo uredili. On ga ostavio prije 25 g. kao pustu šikaru, a sada su lijepi vinogradi, voćnjaci i njive. »Trbuhom za kruhom« – kaže se – reče on -. Nije ova jadna zemlja prenapučena. Samo da se iskoriste sva blaga, što ih krije, i da se pravedno podijeli i 6 milijardi živjelo bi u blagostanju. Dakako bez zakona ljubavi – to ne ide.«

U Dragišćaku kaže, da bi želio jednog dana tu postaviti lijepo raspelo. »Tu su moji nekoć imali vinograd.« Malo se uzbunio, kad sam mu spomenuo, da ovi izdaju »tajne dokumente o odnosima Vatikana i ustaške N.D.H.« i da će tu biti izvadaka iz njegovih dnevnika. Dodao je samo: »Vatikan i ja ostajemo mirni.«

8.V.1952.

Čestitali mu rođendan. On to primi, ali kroz smijeh lijepo nam reče: »E, mi ne slavimo rođendane. Zar se ne sjećate što svećenik pjeva na Veliku Subotu: '...ništa nam ne bi koristilo rođenje, da nismo dobili otkupljenje'.«

«Krsni dan slaviti, to bi bilo više na mjestu...!«

9.V.1952.

Stigao nam neki advokat iz Libanona, praćen dvojicom iz Ureda za informacije u Beogradu. Preuzvišeni je taj čas molio u crkvi. Isti upadno naglašuju, da je gost iz Libanona kršćanin – maronit. Na svaki način žele, da se sastane s Preuzvišenim. Pođem stoga u crkvu, da mu najavim posjetnike. Preuzvišeni će po običaju: »Neću, da ga primim...! Ako ga primim, moram reći svu istinu... ali neka bude...! Reći ću mu kolika je naša sloboda!« – Pozdrave se pred crkvom. Preuzvišeni je rekao, da smo u kući dosta skučeni. Ovi iz U. I. razumjeli, da je rekao, da ima gore mjesto samo za jednoga, tj., da ih ne želi primiti. Tako je Libanonac sam pošao s njim. Prisustvovao sam razgovoru. Govorio je: »Bio sam u Americi i toliko čuo i čitao o Vama, pa sam želio, da Vas vidim.« Srdačni upravo razgovor trajao je 25 min. Gospodin je vrlo ugodan i vidi se, da je dobronamjerno došao. Na kraju došli oni iz U. I. i zamolili nekoliko snimaka, da uzmu.

11.V.1952.

Stigli ovamo: Rt. Rev. dr. Joseph B. Koncius, direktor Care-a i američki konzul iz Zagreba. Bili kod E. Sv. mise i na objedu. Poslije objeda pošao sam s gostima na groblje. Čude se našim prilikama, odnosno neprilikama. Sve sam im rekao.

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

HORVAT Zvonimir – Daruvar; Nadja-Danica SCHULZ r. KARANOVIĆ; vlč. Ivan JANEŠ – Austrija; kard. Franjo KUHARIĆ – Zagreb; Župni ured KRAŠIĆ; Barica TOMAC – G. Jelenska; obitelj ĐURIŠIĆ – Zagreb; N. N.; Marija RADUČEVIĆ – Patkovac (Bjelovar); Franjo BREBRIĆ – Krašić; Ivo ĐURIČIĆ – Zagreb; Katarina BOKOTIĆ – Zagreb.

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: **Postulatura kard. Stepinca**

devizni račun: 012101-01-2421741339

kunski račun: 012101-12-2320444313

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima i suradnicima čijom molitvom i darom napreduje postupak za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

Nadbiskup Alojzije Stepinac na otvorenju nove župe **sv. Ivan Boska u Podsusedu 6. rujna 1942.**

Koncius pita Preuzvišenog, što bi trebao, a ovaj mu odgovori: »Ništa! Što imamo, zadovoljni smo. Ako možete poslati nešto odijela za siromašnu djecu, primam vrlo rado.« – Ovaj to obeća. Ujedno uzme i moju adresu i od triju sestara, da će mjesečno slati 3 Care paketa (...).

28.V.52.

Anniversarium electionis (Godišnjica biskupskog imenovanja, op. J.B.): »Što sam drugo mogao uzeti za geslo, nego 'In te, Domine, speravi!' Koliko me teškoća stajao ovaj položaj, kojeg nikada nisam želio. – Bog mi je svjedok, – ali uz Božje milosrđe i molitve vjernika – dobro je.«

R. Kadlec, upr. župe Jastrebarsko bio je 4 sata gnjavljen – saslušavan na Udbi. Nato će Preuzvišeni: »Ne dati se slomiti. Pozivati se samo na Ordinarija. Neka oni rade i govore i prijete se, kako hoće, doći će već ura Božja!«

29.V.1952.

»Neka samo navaljuju. Doći će, znam, još teški časovi, ali 'In te, Domine, speravi!' Čitao sam kod nekog sveca, da će se ljudi još zaželjeti vremena Domicijana, Nerona, Caligule. Neka nas unište! Spremni smo gladovati i od gladi časno poginuti radije, 'nego li sramotno ostati'.«

31.V.1952.

Djeca iz susjedstva svaki dan dolaze pred kuću i tu im dijeli bombone. Ako je u sobi, dok dođu abonenti, tada im baca dolje sa prozora slatkiše. Č. sestre se samo smiju u kuhinji i govore: »Opet pada slatka kiša!«

U domaćem »životinjskom carstvu« nalazi mnogo razonode. »Kod vas su sve živine nekako ekstravagantne.« »Barilac« je lukavo – okruglo prase; zec – niti je divlji, jer se drži kuće, niti je pitom, jer navaljuje na čovjeka. Dok ga je jednom podraživao šeširom, skoči na nj, pregrize mu šešir ali i prst preko nokta, tako, da mu je ovaj pocrnio; puran – neobično velik i ponosan – (Nečitljivo ime jedne životinje, op. J.B.), krava -; race; pilići i dr. Gledajući, kako se to hrani, »snalazi« – divi se mudrosti Stvoritelja, koji je sve to tako divno uredio...

Spomenem mu kako se školski mu drug Mato Ćuk tuži, da su ga gospodarski uništili – i plačući upravo rekao, da ih je prokleo do devetog koljena. Na to će Preuzvišeni: »Znam, da ovakovim postupcima žele uništiti sav narod, a Crkvu u prvom redu. No, čvrsto sam uvjeren, da G. Bog neće dopustiti, da dulje (da i nadalje, op. J. B.) od Pekinga pa do Trsta strada Crkva Božja. Može netko drugačije misliti, ali ovo je moje uvjerenje.«

Živko Mihelčić u Zagrebu mi pričao, kako u župi mu u Cerovcu učitelji tuku djecu, koja polaze na vjeronauk u crkvu. (Jedna se djevojčica pomokrila pod udarcima učitelja u školi.) Brane djeci i svećenika pozdravljati sa »Hvaljen Isus i Marija«. (Ode to van).

6.VI.1952.

Dolazi ovamo katolički novinar iz New Yorka. Pravnik je. Najavim ga. »O, Majčice Božja, pomozi ti meni siromaku sada!« – tako je uzdahnuo i visoko podigao ruke. Otvoreno je sve rekao ovome gospodinu. Zanimljivo je, što je saopćio novinar, kako »naši« u U.S.A. troše na propagandu. Kad slute, odnosno znadu, da će negdje izaći članak protiv njih, tada skupo podplate, da članak ne izađe. No, on je suspendiran samo na jedno vrijeme, kad opet izađe, ako ga ovi ponovno »ne otkupe«. Kamo ide kapital! »Kad se ljudi ne boje Boga, onda strepe pred ljudima.« – Tako je i ovaj slučaj označio Preuzvišeni. Kasnije mi je rekao: »Providnost mi ga je poslala!«

7.VI.52.

Mnoge novine pišu protiv Svetog Oca i Crkve. Materijalno uništavaju kler – »Neka! Gospodinu Bogu se ne žuri, ali On nikada ne zakasni!« (...).

20.VI.1952.

In vigilia (u predvečerje imendana, op. J.B.) imendana. Stigli ovamo dr. J. Lach i Pišonić. Danas me zvali na U. N. O. radi poreza. Odupro sam se očitoj nepravdi, koja mi se nanosi astronomskim ciframa (...).

22.VI.1952.

Rodbina Preuzvišenog ovdje na objedu.

Preuzvišeni ima danas misu na Brleniću. Dolazi tu naš Amerikanac g. Radoš. Snima. Bio je ovdje i na večeri. Zastupa našu stvar. »Ovo je ludnica – govori on. To ne može dugo da bude...« – Izgleda, da je od američke tajne službe. Zaključujem to po tom, što su ga za nekoliko dana zvali u Karlovac, Sisak – vozili – častili – svašta brbljali, sam dr. Bakarić i dr. Htjeli ga razuvjeriti o onom, što su smatrali, da je stvarno ovdje vidio i doznao...

Dolazi istog dan i vlč. g. Krešo Ivšić sa majkom i sestrom.

24.VI.1952.

Naš Amerikanac g. Jakšić sa ženom i jednom gospođom stigli ovamo. Snimili Preuzvišenog na film-aparat. Radosno ga na odlasku pozdravili i zaželili mu 100 g. života.

Dr. Salis i tajnik Pišonić na objedu. Pričaju, da je dr. Keilbach otišao u Ljubljanu, da se dogovori s biskupom i profesorima o radu fakulteta. Ne uspije li peticija na vladu, obratit će se za pomoć svjetskoj javnosti. Salis spomenuo, kako neki zamjeraju dr. Ujčiću radi »Non licet«[1]. Preuzvišeni će: »Neka! A ja mu čestitam i vama također. Ne popuštamo!«

26.VI.1952.

Kod doručka: »Vele mi, da nisam smio onako se izraziti pred Conciusom i drugima. A zar da šutim? Zar da mi skrivamo svijetu našu stvarnost? Ne! Svijet ne smije dobiti dojam, da smo odstupili od naših načela i popustili. Zar sam mogao reći onom Švicarcu, da imamo škole, kad ih nemamo? Zar ću ja lagati? Interesi Crkve su iznad poreza i drugih konkretnih nepogoda, koje nas biju. Komunizam je protiv svake pozitivne religije, i ovo su samo etape, gdje hoće, da zaraze narod i odvedu ga od vjere. Ako oni (u Zagrebu) šute, ja to neću!

Pastirsko pismo – rekao mi je Hurley diglo je na noge 400 miljuna katolika. Zar danas da šutimo, da se povlačimo? Ja nikada! Sa svojim narodom hoću da budem – i ako je Božja volja, i poginem. Nemam nikakovih aspiracija! Molio sam više puta Sv. Stolicu, da me skine s položaja, ako u redu ne vodim dijecezu, ali ona ni čuti o tome... Pa kad danas Vatikan raskrinkava u svijetu njihove prljavštine, zar ćemo mi šutjeti!?«

Spomenem mu, da će ove godine biti zaređeno samo osam mladomisnika. – »Ništa zato! Neka samo budu dobri! Sa 100 svećenika mogu preporoditi dijecezu. Što će mi veliki broj, koji će samo sablažnjavati narod?!«

Govorili smo o katoličkim obiteljima u Zagrebu. Ima ih sa brojnom djecom. – »Kako je dobar dragi Bog! Tu se odgajaju buduća pokoljenja, koja će držati naš narod. Djeca bezbožnika će propasti... Kako su na svakom koraku nesretni materijalisti. Pa i same zgrade, što ih zidaju, obične su kutije... hladne!«

29.VI.1952.

Preuzvišeni imao sv. Misu kod Sv. Ivana. Milicija brani pristup stranim župljanima, pa i mojim Krupaćancima! Neobično mnogo svijeta kod rane i poldanje sv. Mise. – Namjerno upriličili školsku priredbu u 10 sati, samo da djeca ne mogu doći na sv. Misu. Trećina roditelja nije došla. Sankcija: Toj djeci nisu čitali ocjene!

30.VI.1952.

Već je jedan mjesec prehlađen. Noću se znoji. Slabo spava. Teško podnosi vrućinu...

Dr. Nikola Žunić i Đuran došli kolima iz Sv. Jane.

1.VII.1952.

Služio je Sv. Misu na groblju (dan očeve smrti).

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

2.VII.1952.

Služio je Sv. Misu na groblju (dan pokopa).

1.VII. (sic!)

Trebali doći mladomisnici. Nisu! Nepotrebni strah kod viših – i ne dolaze. On nije takvog mišljenja, te veli: »S tim se neće ništa spasiti!«

Najviše nastojanjem Preuzvišenoga popravljena je sakristija kod Sv. Ivana. – Postavljena su vrata i prozori.

3.VII.

Pošao sam u Zagreb, da donesem potrebne stvari za firmu, koju će preuzvišeni dijeliti ovdje 13. o. mj. »Nikome ništa ne kazujte o tom osim Salisu. Rekao mi je pomoćnik Krajačićev, da sam slobodan. Dijeljenje sv. Potvrde nije akt jurisdikcije, nego reda...« Veselje kod djece! (...).

12.VII.

Sutra je nedjelja – dan dijeljenja sv. Potvrde u Krašiću. Danas – u subotu – 15 minuta prije dvanaest sati dolazi k Preuzvišenom činovnik Min. U. P. iz Zagreba i saopćuje, da ne smije dijeliti sv. Potvrdu. Preuzišeni mu u kratko reče, da je vršenje vlasti reda, koja mu nije ovdje ograničena, a čin jurisdikcije...! Ne koristi! – »Firma time nije zabranjena.« – uvjerava drug! – No gotovo je onemogućena. Odem brzo na poštu i telefoniram, da dođu iz Zagreba ovamo radi dogovora. Na telefonu je preuzv. g. Lach. Javlja mi, da on sutra ide na firmu u Grubišno polje (ili Suhopolje), a sada u 3 sata auto vozi ispovjednike na Bistricu, drugo je auto u defektu i da nitko ne može doći ovamo. Preuzvišeni g. Salis je u Selcima... Vratim se neobavljena posla sa pošte i saopćim to Preuzvišenom. Rekao sam, da se čudim, što ne bi ipak netko mogao ovamo doći. No, moram Vam reći, Preuzvišeni, da sam ovih dana vidio u Zagrebu, da je nekome krivo što se održava ova firma!« – »Znam i to« – kaže mi On.

Pitam smijem li odmah brzojaviti u Đakovo po biskupa, da dođe sutra, jer je preuzv. g. Lach rekao, da bi on mogao doći u ponedjeljak. Nisam na to pristao, jer to bi značilo izgubiti bitku i deprimiralo bi ljude. Šaljem deset minuta iza dvanaest sati (poštar mi načinio uslugu, što nije u 12 s. zatvorio poštu) brzojav u Đakovo: »Sutra u nedjelju neka jedan od gg. biskupa na svaki način bude u Krašiću.« Platim i odgovor za brzojav. Poslije podne pošta radi do 6 sati. Čekam odgovor, ali ga nema. Telefoniram u Jasku po Klemenića, neka uzme malo više benzina i dođe ovamo. U pola sedam na večer krenemo u Rijeku. Išao sam noću po preuzv. Burića ili Pavlišića. Noću smo ih tražili po Sušaku i Rijeci, ali ih nismo mogli dobiti nigdje. Preskakivali smo plotove, lupali po prozorima, ali ništa. Krenemo na more prema Selcu. Ujutro u 1/3 3 stignemo tamo. Budimo preuzvišenog Salisa i predam mu ovdje priloženo nadbiskupovo pismo. Dobri starac – ovako noću smeten – veselo ustane i rado krene na put. U pola 10 u nedjelju stignemo u Krašić. Tu je već bio Pr. Bäuerlein i tajnik Pišonić... Zvona zvone – narod uzbuđeno od jutra sve to promatra. Slute, nešto se događa, a ne znaju, što je. Zla slutnja se povećava, kad mene ujutro nije bilo u crkvi nego Preuzvišeni služio Misu. Tiho je i umorno govorio... uzbuđen je i on -. Cijelu noć nije ni oka stisnuo... Da nije došao nijedan biskup, odlučio je snažno udariti sa propovjedaonice – tekst govora predao bi na nekoliko mjesta ovdje, da bude originalno svjedočanstvo njegovih riječi i onoga, što bi se eventualno iza toga dogodilo. Iza govora podijelio bi bio Sv. Potvrdu. No, prošlo je bez toga. Prisutni su bili svećenici: J. Sajović iz Pribića, Stj. Petrović iz Prekrižja, Stj. Šegudović iz Zagreba, Rudolf Kadlec iz Jaske i domaći bogoslov Mato Burja. Oba biskupa sa klerom – sub mitra krenuli su iz župnog dvora u crkvu. Na ulazu zbor je gromko upravo zapjevao: Evo svećenik veliki. Preuzv. g. Nadbiskup kroz sakristiju je ušao u crkvu. Kumovao je malom Josipu Mrzljaku. Ja sam kumovao trojici. Preuzvišeni je bio toliko vedar, da je veselo vezao vrpcu ne samo svom potvrđeniku, nego i mojima... Narod uzbuđen od ulaska biskupa i klera u crkvu... od ganuća plače...

Htjeli onemogućiti nam firmu, a kad tamo još je ljepše ispalo...! Ljudi su rekli: zabranili jednom biskupu firmati, pa su onda bila tri! Kod objeda ustaje nadbiskup i srdačno i toplo zahvaljuje biskupima...! Deo gratias!

Preuzvišeni!
Krašić, 12.VII.[1952.]
Sutra je imala biti, to jest 13.VII, krizma u Krašiću. Buduć to nije nikakav poseban čin jurisdikcije, smatrao sam da ju mogu sam podijeliti ovoj mladeži, koja je u tolikoj pogibelji danas. Međutim danas prije dvanajst je došao činovnik UDBE (kaže iz Jaske, ali čini se iz ministarstva), da ja ne smijem držati krizmu, ali inače da nije zabranjena krizma.
Sve je spremno, pa Vas molim, da **bezodvlačno** krenete na put u Krašić, da budete najkasnije do 10 sati ovdje i podijelite svetu krizmu krizmanicima. Ima ih nešto preko dvije stotine. Bit ćete gotovi za pola sati, a onda kad se okrijepite, iza ručka, možete natrag na odmor. Inzistiram, da **na svaki način** dođete, jer ima za to više razloga.
Uz pozdrav

A. Stepinac, nadbiskup

[1] »Nije dostojno« – odluka biskupa Jugoslavije s biskupske konferencije održane u Zagrebu kojom zabranjuju svećenicima sudjelovanje u radu svećeničkog staleškog udruženja sv. Ćirila i Metoda, koji je osnovala i vodila Udba s ciljem stvaranja nacionalne crkve odvojene od Rima. To udruženje obično se navodi kraticom »CMD« (ĆMD).

KRONIKA

UMRO DON ANTE ŠKOBALJ

Dana 19. rujna 2000. prispjela je vijest da je preminuo mons. Ante Škobalj, svećenik splitsko-makarske nadbiskupije. Don Ante je rođen 2. srpnja 1914. u Dućama. Za svećenika je zaređen 1. kolovoza 1937. u Splitu. Pastoralno je djelovao u župama: Podgora (5 godina), Vinišće (2), Dolac Donji (l), Jesenice (22), Žedno (4) i Gornje Selo na Šolti (17). Tri je godine bio ravnatelj Nadbiskupskoga sjemeništa, a od 1991., kao umirovljeni župnik, živio je u Svećeničkom domu u Splitu, odakle je, sve donedavno, svake nedjelje odlazio u Nečujam na otoku Šolti slaviti misu za narod.

Don Ante Škobalj bijaše obdaren mnogim talentima. Okušao se u umjetnosti kao glazbenik, slikar, kipar, pjesnik i poliglot. Uz staroslavenski, grčki i latinski, poznavao je i nekoliko živih jezika.

Pisac je više knjiga, od kojih je najpoznatija »Obredne gomile«, u kojoj je sabrao svoja istraživanja o vjeri naših predaka. Hrvatsku je kulturnu javnost obogatio i knjigom: »Vjera starih Hrvata na reljefu u Zmajevoj spilji na Braču« (Duće, 1986.) Za proslavu velikog jubileja Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata 1976. godine u Solinu i Splitu, napisao je prigodni povijesni recital »Teci, Jadro, teci«. U raznim je časopisima objavljivao svoja istraživanja, znanstvene članke i rasprave, a kao umjetnik iskazao se svojim mozaicima, slikama, reljefima i kipovima.

Pokopan je 22. rujna na groblju sv. Marka u rodnim Dućama. Sprovodnu misu u župnoj crkvi sv. Ante na Vavlju u Dućama predvodio je dr. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit, zajedno s mons. Antom Jurićem, nadbiskupom u miru, i stotinjak svećenika.

Premda izrastao u glagoljaškom ozračju, koje je najvećim dijelom protkalo njegov duh, don Ante Škobalj bijaše svećenik Stepinčeva kova: pobožan, radišan, neslomljiv u načelima, evanđeoski rodoljub, prijatelj malenih i obespravljenih. Bio je iskreni poklonik Euharistije i častitelj Majke Božje. Imponirala je njegova svećenička gorljivost nadahnuta primjerom Blaženog Alojzija Stepinca. Njemu se preporučivao u zagovor, njemu preporučao

Don Ante Škobalj
(*2.VII.1914.
+ 19.IX.2000.)

Crkvu u Hrvata i sav hrvatski narod.

Noseći na svom tijelu ožiljke komunističkog progona živio je kao istinski pobornik istine i pravde. Nije nosio odium prema progoniteljima Crkve i ratobornim bezbožnicima. A do svršetka zemaljskog svoga puta molio je Gospodina da ne dopusti da se u Crkvi ukorijeni duh malodušnosti i liberalizma.

STEPINAC GOVORI

Pod gornjim je naslovom u Valenciji, 1967., objavljena prigodna zbirka (pripremio BELUHAN-KOSTELIĆ E.), izbor Stepinčevih propovijedi i pisama izgovorenih i napisanih od 1934. do 1960.

»Stepinac govori!« bio bi i najbolji naslov za upravo objavljenu knjigu svih do sada poznatih i dostupnih propovijedi, govora i poruka koje je blaženi Alojzije Stepinac izgovorio u razdoblju od 1934. do 1940.

Ta najnovija knjiga Blaženikovih propovijedi predstavljena je u dvorani »Tribina grada Zagreba«, u srijedu 15. studneoga 2000. Knjigu je za tisak pripremio te bilješkama i predgovorom popratio dr. Juraj Batelja, postulator, a proslov je napisao dr. Ante Mateljan.

Knjigu su predstavili: mons. Mile Bogović, biskup gospićko-senjski, koji je govorio o povijesnim okolnostima u kojima su te propovijedi nastale i izgovorene, p. Bonaventura Duda O.F.M. predočio je teološka i pastoralna uporišta Blaženikovih misli i poruka, a dr. Juraj Batelja, postulator, osvrnuo se na odjeke tih propovijedi u životu slušatelja i u životu samoga blaženog Alojzija. On je, naime, kao vjeran Kristov učenik govorio ono što je u školi Evanđelja usvojio, istinski vjerovao i osobno živio. Ti njegovi nastupi i snaga njegovih riječi odaju čovjeka krepošću urešena. To su posvjedočili suvremenici i slušatelji,

a snazi i aktualnosti njihova sadržaja i poruke nisu se mogli suprotstaviti ni »đavlovi advokati« u postupku Alojzijeva proglašenja blaženim.

Uz brojne svećenike, redovnice i Kristove vjernike laike, na predstavljanju su bili nazočni mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, Franjo kard. Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru, mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački i drugi ugledni ci.

Ugodnom druženju i tumačenju Blaženikovih riječi pridonijeli su skladno pjevanje okteta bogoslova iz Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu i čitanje pojedinih odlomaka njegovih propovijedi, što je izveo sjemeništarac Dominik Galojlić.

Nazočni su pogledali i kratki filmski zapis što ga je u tijeku sprovodnih obreda u Zagrebačkoj katedrali potajno snimio nepoznati američki novinar. Taj jedinstveni prikaz je u Sjedinjenim američkim državama Postulatoru uručio mons. Stjepan Lacković, nekoć tajnik blaženog Alojzija.

Predstavljanje u Splitu

Predstavljanje ove knjige Stepinčevih propovijedi upriličeno je i u svečanoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, 30. studenoga 2000. U prepunoj dvorani o knjizi su govorili dr. Josip Ćorić, dr. Ante Mateljan i dr. Juraj Batelja, postulator. Izvorno svjedočanstvo o čašćenju bl. Alojzija Stepinca u splitskoj nadbiskupiji pružio je mons. Marin Barišić, novi splitsko-makarski nadbiskup, a svjedočanstvo o veličini duha i utjecaju misli zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca za stalnost Katoličke crkve i dobrobit hrvatskog naroda, iznio je mons. Ante Jurić, splitsko-makarski nadbiskup u miru.

Među brojnom publikom uočen je velik broj profesora Bogoslovnog fakulteta u Splitu i Gimnazije nadbiskupskog sjemeništa, redovnica iz gotovo svih družbi koje djeluju u gradu Splitu, te predstavnici javnog i kulturnog života grada Splita.

Bili su nažočni bogoslovi i sjemeništarci te lijepi broj župnika.

Predstavljanje knjige svojim su skladnim pjevanjem popratili: oktet nadbiskupskog Sjemeništa i sjemenišni zbor pod ravnanjem školske sestre franjevke, s. Mirje Tabak.

Ovo je predstavljanje upriličio i riječima popratio mons. Pave Banić, ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa.

Vjernici na otvorenju izložbe o ubijenim svećenicima Riječke metropolije, u Voloskom, u crkvi sv. Roka, 20. listopada 2000.

»Stepinčevi dani« u Opatiji i Voloskom

U Voloskom i Opatiji su od 20. listopada do 24. studenoga slavljeni »Stepinčevi dani« pod nazivom »Hrvatskom blaženiku Alojziju Stepincu u riječi slici i pjesmi«. Dane su zajednički priredili udruga Pastoralnog kruga Alojzije Stepinac, Hrvatsko kršć. bratstvo Branimir i Konferencija sv. Vinka, predvođeni svojim neumornim duhovnikom prof. vlč. Josipom Šimcem.

Manifestacija »Stepinčevi dani« započela je u petak 20. listopada misnim slavljem u crkvi Sv. Roka u Voloskom, koje je predvodio don Anto Baković, te otvaranjem izložbe »Mučenici Crkve u Hrvata Riječke metropolije«. U kulturnom dijelu programa otvaranja izložbe sudjelovao je VIS »Hrvatski Nazaret«.

U sklopu ove jedinstvene manifestacije u čast velikome hrvatskom blaženiku na Učki je, na predjelu zvanom Poklon, u subotu 21. listopada blagoslovljen novosagrađeni veliki kameni križ, koji je bio porušen u II. svjetskom ratu. Križ je blagoslovio porečko-pulski biskup mons. Ivan Milovan, a svečanom su obredu bili nazočni i vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac, generalni vikar Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj mons. Joško Šantić, postulator kauze za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca mons.

Mons. Ivan Milovan blagoslivlje novopodignuti križ »na Poklonu«, 21. listopada 2000.

dr. Juraj Batelja, rektor Pazinskog kolegija mons. Antun Hek, generalni vikar Krčke biskupije prof. dr. Franjo Velčić, Anton Pust, lazarist, don Anto Baković, pjesnikinja Marija Aničić, prof. Vladimira Ivica, dr. Suzi Ivančić-Vugaja te profesori Bogoslovne škole u Rijeci, poglavari bogoslovnog sjemeništa, bogoslovi i studenti Riječke teologije.

Drveni križ, koji je do g. 1943. stajao na tome mjestu, podigli su istarski hodočasnici koji su pješice hodočastili o blagdanu Male Gospe Majci Božjoj Trsatskoj. S toga bi mjesta prvi put ugledali Kvarner i crkvu Majke Božje na Trsatu. Stali bi u molitvi, poklonili se svetištu, jer im je bilo zabranjeno poći na Trsat, te je otud to mjesto dobilo naziv Poklon.

Križ je isklesan u poduzeću »Kamen« iz Pazina, a na njemu stoji natpis »U ime Oca i Sina i Duha Svetoga« na hrvatskom jeziku i glagoljici, imena hrvatskog blaženika Alojzija Stepinca, pape Ivana Pavla II., godina Velikog jubileja, a spominju se i istarski hodočasnici.

Nakon svečanoga blagoslova križa, u hotelu »Učka« priređen je simpozij o blaženom Alojziju Stepincu pod pokroviteljstvom biskupa Jezerinca.

U prvome dijelu simpozija predavanja su održali biskup Jezerinac, mons. Šantić i dr. Batelja. Mons. Jezerinac govorio je o duhovnoj oporuci blaženog Stepinca, koja je vrlo aktualna i u naše doba na prijalazu u treće tisućljeće. Ta je oporuka, istaknuo je biskup Jezerinac, duhovna, i u njoj nema ništa političkog, a u sebi sadrži pet bitnih poruka: vjera u Boga, vjernost Svetome Ocu i Apostolskoj Stolici, pobožnost prema Majci Božjoj, uzajamna bratska ljubav i uzajamna molitva. Iz oporuke koju je ostavio Zagrebačkoj nadbiskupiji i hrvatskom narodu jasno se očituje blaženikova poniznost i svetost. Mons. Šantić govorio je o krunici i križu u rukama branitelja u Domovinskom ratu. Krunica, rekao je, koju su u tadašnjem komunističkom režimu osporavali, postala je znak raspoznavanja. Mons. Batelja svoje je izlaganje posvetio znaku križa u životu blaženika Alojzija Stepinca. Govorio je o križu kao vrelu nade i križu kao nadahnuću kršćanskom životu. Povezujući događaj blagoslova križa i simpozij, dr. Batelja je ustvrdio: »Bili smo svjedoci blagoslova jednog Križa. Križa, koji ne samo da spaja proganjanu Crkvu u Istri i proganjanu Crkvu u matici zemlji, nego Križa koji je objedinio jedan narod u njegovom presudnom trenutku povijesti.«

U drugom dijelu simpozija izlagali su dr. Franjo Velčić, Anton Pust, prof. Antun Hek, dr. Suzi Ivančić-Vugaja te pjesnikinja Marija Aničić.

Dr. Velčić je u svom izlaganju govorio o kardinalu Stepincu i Bašćanskoj ploči. Govorio je o zaslugama blaženika na promicanju glagoljice u Zagrebačkoj nadbiskupiji i hrvatskom narodu. Kako je ovo godina Velikog jubileja i 900. godina Bašćanske ploče, dr. Velčić se osvrnuo na njezinu povijest i njezino značenje za hrvatski narod. Anton Pust je govorio o prognanim slovenskim svećenicima u II. svjet-

Vlč. Josip Šimac, župnik Voloskog i dekan opatijski, animator Stepinčevih dana

skom ratu koji su prebjegli u Hrvatsku, te pomoći koju im je u izgnanstvu pružao kardinal Stepinac. Iznio je podatak da je samo u tijeku 1941. g. u Hrvatsku prebjeglo 284 slovenskih svećenika i 81 redovnik. Prof. Antun Hek u svom se predavanju osvrnuo na simboličko značenje križa. Istaknuo je kako se postavljanjem novoga križa vrednovala njegova uloga u prošlosti, ali se također okrenuo budućnosti, kako bi to bilo mjesto nade i obnove s pogledom upravljenim u daljinu i visinu. Pjesnikinja Marija Aničić svojim je proznim djelom na čakavštini opisala značaj mjesta Poklon za hrvatski i istarski narod, a dr. Suzi Ivančić-Vugaja u svom je predavanju opisala ideju i ostvarenje gradnje novoga križa na Poklonu.

U kulturnom dijelu simpozija sudjelovali su student Andrija Frlan iz Kastva krasnosloveći poemu »Križ na groti« pjesnika i publicista Daniela Načinovića, ženska klapa »Volosko«, pjesnikinja Vladimira Ivica, te studenti Riječke teologije, koji su izveli prigodni recital o Blaženom Alojziju Stepincu.

Nakon simpozija na igralištima hotela priređeno je natjecanje, na kojem su sudjelovali učenici Pazinskog kolegija, Salezijanske gimnazije iz Rijeke te osnovnih škola Opatijskog dekanata.

U nedjelju 22. listopada, kada je slavljen Svjetski misijski dan i Papin dan, u crkvi Sv. Ane u Voloskom svečanu je misu predvodio mons. Batelja. Misnome slavlju prethodio je blagoslov biste blaženoga Alojzija Stepinca, rad akademskog kipara Belizara Bahorića. Na misi su sudjelovali članovi KUD-a »Učka« i glazbenici HNK »Ivan Zajc« iz Rijeke.

U subotu 28. listopada u crkvi sv. Roka svojim su se ostvarenjima na temu lika i života Blaženog Alojzija Stepinca predstavili likovni umjetnici, pjesnici i glazbenici.

Toga je dana u »Grand hotelu Adriatic« u Opatiji organiziran kviz na temu Stepinčevog životnog načela: »U Tebe se, Gospodine, uzdam!« Na natjecanju je sudjelovalo preko 300 učenika i učenica osmogodišnjih škola Opatijskog dekanata, te učenici iz župa Vežica, Senja, Cernika i Jelenja. U kulturnom dijelu programa nastupila je folklorna skupina KUD-a »Zvir« iz Jelenja.

»Stepinčevi dani« završili su u subotu 25. studenoga u crkvi sv. Roka. Uz radove posvećene Blaženom Alojziju Stepincu, koje su predstavili likovni umjetnici, izveli pjesnici i glazbenici, posjetitelji su mogli razgledati i izložbu glagoljice OŠ »Turnić« iz Rijeke, pripremljene prigodom 900. obljetnice Baščanske ploče. Đačke je radove predstavila prof. Mira Hajdin. (IKA/Marija ANIČIĆ)

KRAŠIĆ U GODINI VELIKOG JUBILEJA 2000.

Odlukom zagrebačkog nadbiskupa mons. Josipa Bozanića, povodom jubilejske godine, župna crkva Presvetoga Trojstva u Krašiću proglašena je mjestom posebnoga jubilejskog oprosta. Svetu je godinu u nadbiskupovo ime 26. prosinca 1999. otvorio u Krašiću generalni vikar mons. Vladimir Stanković. Tom je prigodom mons. Stanković u spomen – knjigu zapisao i ovo: »Želim da tijekom ove jubilarne godine i vjernici ove župe dožive pravi duhovni preporod i budu uzor-župa u cijeloj nadbiskupiji i u cijeloj Hrvatskoj.« Potaknuti tim riječima, nastojali smo kao župa ispuniti očekivanja stavljena pred nas. Koliko smo u tome uspjeli neka prosudi Gospodin, koji vidi i ono što je ljudskim očima skriveno. U proljetnim mjesecima Božji je narod hodočastio u Krašić iz brojnih župa naše domovine. Napose svečano bijaše 10. veljače, kada je uz pedesetak svećenika euharistijsko slavlje predvodio apostolski nuncij mons. Giulio Einaudi, a 8. svibnja na Blaženikov rođendan mons. Josip Mrzljak – pomoćni biskup sa svećenicima okolnih nam župa. Biskup Mrzljak bio je

Mons. Jezerinac, vojni ordinarij, drži predavanje na Stepinčevim danima, na Učkoj 21. listopada 2000.

Kako je već u Glasniku najavljeno, Postulatura je za tisak pripremila i objavila knjigu: Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, **Propovijedi, govori i poruke od 1934. do 1940.** Knjigu ovih propovijedi preporučamo svakom čitatelju Glasnika.

Knjigu se može naručiti na adresi Postulature.

Za ovaj broj Glasnika izabrali smo iz ove knjige Blaženikov govor izrečen prigodom blagoslova nove zgrade gimnazije čč. ss. Milosrdnica na Savskoj cesti u Zagrebu, 25. studenoga 1939., na temu:

Blaženi Alojzije Stepinac u susretu s Božjim narodom

NAŠE ŠKOLE IMAJU NEOTUĐIVO PRAVO I SVETU DUŽNOST DA IM KRIST BUDE TEMELJ I VRHUNAC

»Paidagogos eis Hriston – odgojitelj za Krista.« (Gal 3,24) – Te riječi »Učitelja naroda« sv. Pavla, koje znače cijeli jedan program, napisao bih zlatnim slovima na vrata sviju škola diljem lijepe naše domovine, gdjegod ima katolika i Hrvata. Te riječi kratko i jezgrovito izriču neotuđivo pravo i svetu dužnost, najrealniji, jedino realan cilj i najuzvišeniji zadatak škola, tih sjemeništa, u kojima dozrijeva mezimče naroda – njegova mladež, njegova budućnost!

Za Krista! Da, naše škole imaju neotuđivo pravo i svetu dužnost, da im Krist bude temelj i vrhunac – sublimitas et profundum! Jer je sve za Krista! »Jer je... po Njemu i za Njega sve stvoreno..., da On bude u svemu prvi..., da u Njemu stanuje sva punina.« (Kol 1,16-19) On »nam posta mudrost od Boga i pravda i posvećenje i otkup« (1 Kor 1,30), mudrost, koju treba učiti, pravda, koju treba vršiti, posvećenje, što ga treba steći, i otkup, što ga valja zadobiti. On je dar, s kojim nam je sve dano, a bez kojega smo i kao pojedinci i kao narodi puke sirote. I nemoguće je ignorirati Krista, jer »nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, kojim bismo se mogli spasiti« (Dj 4,12) i »temelja drugoga ne može nitko postaviti osim onoga, koji je postavljen, a taj je Isus Krist« (1 Kor 3,11). I, ako taj ugaoni kamen moderni graditelji – državnici i odgojitelji – nažalost često odbacuju, zato očima gledamo riječ Istine: »Tko padne na taj kamen, razbit će se, a na koga on padne, satrt će ga.« (Mt 21,44)

Ako ta istina, da je Krist i temelj i smisao i svrha svega – »alfa i omega, početak i svršetak« (Otk 21,6) vrijedi

Šesti razred osnovne škole Granešina s učiteljicom Brankom pohodili su grob bl. Alojzija Stepinca i njegovu spomen zbirku, 4. studenoga 2000.

igdje, a ono sigurno valja za onaj dio čovječanstva, kojemu progovara ljubav Boga-čovjeka: »Pustite malene k meni, i ne branite im, jer je takovih kraljevstvo Božje.« (Mk 10,14) Ljubav Boga-čovjeka, koja je životnim dahom za one, što je slušaju, a razornim ognjem, što ubija one, koji se usude prezreti njezin glas: »Tko sablazni jednoga od ovih malenih, koji vjeruju u mene, bolje bi mu bilo, da mu se objesi mlinski kamen o vratu njegovu i da potone u dubini morskoj.« (Mt 18,6)

Crkva i država prema školi

To treba da imaju na pameti ponajprije naši državnici i graditelji nove škole, te da se ne daju zavesti od one dosta općenite napasti u svijetu, što je izmamila zlatnom peru pedagoga Forsterova kova riječi: »I za državu je bolje, ako je duša smatra samo kao pomagalo za svoj vlastiti razvitak, te je samo radi toga poveže sa svojim životom, nego ako država smatra dušu samo kao sredstvo za svoj napredak. Izdižući državu iznad života duše ubijamo i dušu i državu.« (*Erziehung und Selbsterziehung*) Crkva je odlučna, da sačuva najvišu i najuzvišeniju tekovinu nad poganskom civilizacijom, naime, nezavisnost kršćanske duše, koja pripada svojemu Stvoritelju i Otkupitelju, od svake svjetovne vlasti.

Ima li Crkva pravo na to?

Odgovaram novim pitanjem: Ima li Bog, ima li Krist pravo na djecu, na mladež? Ima li majka pravo na svoje čedo?

Krist, koji je svoju baštinu predao Crkvi, traži svoje pravo na mladež, a historijska je opet činjenica, da je škola svuda po svijetu, a posebice u našim stranama, kći Crkve! Ima li dakle Crkva pravo na dijete i na školu? Papa Pio XI. veli: »Odgoj pripada najprije, nada sve i u prvom redu, Crkvi i očevima i majkama; njima pripada po prirodnom pravu, te im toga prava ne smije nitko ukinuti niti oteti niti ga čim drugim nadomjestiti. Država doduše ne može niti bez svojih građana; ona mora pružati pomoć u svemu onome, gdje pojedinac ili obitelj ne mogu da sebi pomognu... Ali se ne možemo složiti s onima, koji hoće poništiti, umanjiti, zanijekati ono pravo, što su narav i Bog dali obitelji i Crkvi na odgojnom području.« (*L'Osservatore Romano*, 16. svibnja 1925.) Stoga je nedavno i sadašnji slavni sv. Otac Pio XII. u svečanoj audijenciji, danoj nama Hrvatima, rekao: »Čini nam se, da nam se smije nada boljih dana, nada jedne bliže budućnosti, u kojoj će odnosi između Crkve i države u vašoj domovini biti što zgodnije uređeni sa složnim obostranim radom i obostranom koristi... Odgajajte svoju mladež u strahu Božjem i sačuvajte joj katoličke škole!«

Da, to znači graditi bolju narodnu budućnost, graditi na stancu kamenu, koji je Krist, ako se brinemo, da Crkva utisne jedini dostojni pečat našim školama, pečat: »paidagogos eis Hriston – odgojitelj za Krista!«

Prava i dužnosti roditelja

Toga neka nikada ne zaborave niti naši roditelji! Oni treba da budu svjesni svojega velikog i časnog prava, ali i svoje teške odgovornosti i dužnosti brinuti se za pravi odgoj svoje djece, tj. za to, da im se djeca privedu Kristu. Oni trebaju znati, da su »obvezani pod vrlo težak grijeh (gravissima obligatione tenentur) da se pobrinu, koliko im je moguće, kako za vjersku i ćudorednu, tako za fizičku i građansku pouku djece, i da se poskrbe za njihovo vremenito dobro« (cn. 1113). Oni treba da znadu zahtjev Crkve, da »sve vjernike valja od djetinjstva tako poučavati, da im se ne samo ništa ne predaje, što se protivi katoličkoj vjeri i ćudorednosti, nego da vjerska i ćudoredna pouka bude na prvom mjestu« (cn. 1372). Jednako da znaju, kako »Crkva biskupima napose veže o dušu osnivanje katoličkih škola« (cn. 1379).

S BLAŽENIM ALOJZIJEM

Mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski, sa svećenicima zaređenima u posljednjih 10 godina na hodočašću u Krašiću, 13. studenoga 2000.; koncelebrirao je i mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački, koji je gostima protumačio Blaženikovu povijest vezanu uz župu Krašić.

Ali nije samom sviješću o vlastitim pravima i dužnostima na području odgoja ispunjen roditeljski zadatak kod odgajanja vlastita poroda. On to nije ni samim time, da se djeca dadu u sigurne ruke dobrih katoličkih odgojitelja i učitelja. Za to se hoće mnogo više! Kršćanstvo je bez sumnje prema jednoj lijepoj riječi najveća i najsvetija odgojna škola, što ju je igda svijet vidio. Ali će se Crkva uvijek dobro čuvati, da od odgoja odstrani roditelje. Idealni je odgoj Crkvi onaj, što ga vrši u prvom redu obitelj i blaga toplina domaćeg ognjišta. I bez njih će teško što opraviti i najbolji odgojitelji. »I najbolji odgoj, veli Dupanloup, ostat će u mnogom jako nepotpun, ako se vrši bez opravdanog i nužnog utjecaja roditelja. To me naučilo iskustvo.« Pa to je i razumljivo. Jer, glavna snaga ne dolazi odgoju toliko od izravnog, svjesnog, proračunatog utjecaja, što ga vrši škola svojim zahtjevima, svojom disciplinom i svojom intelektualnom i moralnom poukom. Njegov uspjeh puno više zavisi od nevidljive mreže nesvjesnih dojmova, kojima je gojenac dnevno izložen, od cijele atmosfere, u koju je uronjen. Duh, koji prožimlje sav uzgojni rad, nijema pobuda okoline i dnevna sugestija primjera – to prodire kao mač dvorezac do najintimnijih skrovišta mlade duše, koja se poput pospana cvijeta u ranu zoru otvara, da primi u se rosu, o kojoj će domala Crkva pjevati: »Rorate, coeli desuper et nubes pluant iustum – Rosite, nebesa, a oblaci neka kiše Pravednoga!« (Adv. liturg.) I zato ne smije dom ni riječju ni primjerom rušiti onoga, što škola gradi, nego je u tom smislu suradnja doma i škole pravim imperativom!

Uloga odgojitelja

Netom spomenuti životni zakon odgoja putokazom je i za Vas, čč. sestre, koje se bavite obukom i odgojem povjerene Vam mladeži! Jer iz njega slijedi vrhovno načelo svakoga pravog odgoja: odgajajući sebe odgajajte povjerenu vam mladež i odgajajući mladež odgajajte sebe! »U svemu sebe podaj za izgled dobrih djela!« (Tit 2,7), veli Apostol naroda Titu, kad mu govori o njegovoj odgojiteljskoj zadaći. Pa drugačije ne može ni biti, jer nitko ne daje onog, čega sam nema! Kako bismo drugome dali Krista, ako mi sami nismo Kristovi? I onda, zar nije odgoj djelo ljubavi? Odgoj bez ljubavi jest nakaza. Ne ljubavi secundum carnem – po tijelu, nego one, koja govori iz sv. Pavla Filipljanima: »Bog mi je svjedok kako čeznem za svima vama najnježnijom ljubavlju Isusa Krista.« (Fil 1,8) A temeljni je zakon te ljubavi, da joj je početak i mjerilo ljubav prema samome sebi: »Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe!« (Mk 12,31) Bližnjega ćemo pravo ljubiti, ako ljubimo pravo same sebe; bližnjega ćemo pravo odgajati, ako odgajamo sebe!

Velik je to bez sumnje i težak zadatak, ali i nada sve častan. Što je kipar umjetnik prema odgojitelju, kliče sv. Ivan Krizostom, kad kipar tek mrtvi i raspadljivi kamen teše, dok odgo-

Djevojčice iz Markuševca na Blaženikovom grobu za njegov imendan 21. lipnja 2000.

Svećenici i redovnice jaskanskog dekanata na mjesečnoj duhovnoj obnovi u Krašiću 27. studenoga 2000.; voditelj rekolekcije bio je fra Zvjezdan Linić.

jitelj formira žive i neumrle duše! A snagu ćete crpsti iz one ljubavi, kojom ste si od usta odkidale, da na korist Crkve i domovine podignete ovaj veličanstveni dom. Ali hladni bi ostali njegovi zidovi, ako među njih ta ista požrtvovna ljubav ne unese Kristove blizine i topline! Iz one ljubavi, kojom ste ostavile svijet i odrekle se vlastite obitelji, da to obilnije poklanjate ljubav ovoj velikoj porodici, koju Vam daruje Bog!

Dužnosti omladine

A Vas, drage učenice, što dan za danom ulazite u ovaj hram kršćanske kulture, samo jedno da zapitam: Po što dolazite amo? Da se obrazujete? Da nakupite znanja i raznog umijeća? Jest, zato dolazite amo. Da se obrazujete? Da nada sve nađete Krista. Vi još i ne shvaćate, kolika je sreća kršćanskim odgojem naći Krista, ali ćete potpuno razumjeti kasnije u školi života! Naći onoga Krista, bez kojega ne biste nikada mogle biti sretne; onoga Krista, bez kojega nikada ne biste mogle biti korisnim članovima ljudske zajednice; onoga Krista, bez kojega nikada ne biste mogle podnijeti svjedočanstva tolikih svjedoka Vaše velike odgovornosti i Vaših velikih dužnosti, što ih imate već sada, u vrijeme svojega školovanja: mislim onih žrtava, što ih kraj svih svojih slabosti za vas pronosi ljubav vaših učiteljica i odgojiteljica, onih briga, što ih rađa ljubav Vaših roditelja, onih darova, što ih za Vas nosi u svojem krilu i naša domovina. Budite Kristove, i otplatite tako dug svoj na svoju vlastitu sreću i na veselje sviju nas!

Pa da završim, kako sam i počeo: Krist ja naša »mudrost od Boga i pravda i posvećenje i otkup«, »ugaoni kamen«, te stoga »nitko ne može postaviti drugoga temelja osim onoga, koji je postavljen, a taj je Isus Krist«. I stoga poradimo s Crkvom svi: i državna vlast i roditelji i učitelji i školska mladež, kako bi škola, koju danas ovako svečano otvaramo, a s njom i sve druge škole diljem naše domovine, uvijek bile i ostale: »Paidagogos eis Hriston – odgojitelji za Krista!«

Hrvatska straža,
26. studenoga 1939., br. 271., str. 2.

Trodnevnica za Stepinčevo 2001.

Za treću obljetnicu liturgijskog blagdana blaženog Alojzija Stepinca i 41. obljetnicu njegove smrti pripremit će se grad Zagreb i ove godine prigodnom trodnevnicom.

SRIJEDA, 7. veljače 2001.: 17,30^h – Krunicu predvode i u liturgijskom slavlju pjevaju župni zbor i mladi novoutemeljene župe »Blaženi Alojzije Stepinac« u Zagrebu (Trnje).

ČETVRTAK, 8. veljače 2001.: 17,30^h – Euharistijsko klanjanje predvode, bogoslovi, sjemeništarci i mladi iz katoličkih pokreta: FRAMA, Hrvatski katolički zbor »Mi«, Djelo Marijino – pokret Fokolara, Neokatekumeni te mladi iz župnih zajednica i Gimnazije SS. Milosrdnica u Zagrebu.

PETAK, 9. veljače 2001.: 17,30^h – Meditativnu pripremu predvode i u euharistijskom slavlju pjevaju župni zbor i KUD župe Markuševec.

SUBOTA, 10. veljače 2001.: Liturgijski spomendan blaženog Alojzija Stepinca; u Katedrali su svete Mise po redovitom rasporedu; Konventual u 9^h, a hodočasnička Misa u 10^h.

Svečanu euharistiju u Zagrebačkoj katedrali u 19 sati predvodi mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački.

Toga je dana svečana Misa u Krašiću u 11 sati.

među nama i 3. listopada, kada obilježismo dan Stepinčeve beatifikacije. Svaki put prepuna krašićka crkva. Blaženi Alojzije privlači, ne toliko one »velike«, već one evanđeoski malene. U ovim vremenima, kada se zbog pomutnji svijeta u srcima mnogih javlja tjeskobno pitanje: »Što je istina?«, Stepinac privači kristalnom jasnoćom svojih načela. Danas, kad smo u ime takozvanog »sveopćeg bratstva« skloni kompromisima i liniji manjeg otpora, Stepinac privlači svojom spremnošću na žrtvu, jer mu temelj svih prosudbi bijaše Gospodin Bog i sveta Crkva Božja. Papa Ivan XXIII. reče: »U posljednjim pak odveć dugim godinama bolne odijeljenosti zgrnuo je toliko bogatstvo zasluga, da ih je za uzvrat nebeski Otac sigurno upisao kao glavnicu milosti i blagoslova za sve obitelji i sve vjernike gorljive i bogoljubne Hrvatske.« U te milosti i blagoslove Božji narod vjeruje, te ih na mjestu posvećenom Stepinčevom žrtvom, utječući se Blaženikovu zagovoru obilno prima. Svjedoče o tome i zapisi hodočasnika ostavljeni u spomen-sobi. Tu su izrečene mnoge zahvale, mnoge molitve, ali i strepnje. Na mjestu dovršenja Stepinčeve žrtve moli se za Crkvu i domovinu.

Od 1991. godine, nakon uspostave hrvatske samostalne države, napose u mjesecima svibnju i lipnju, u Krašić su dolazili brojni autobusi sa školskom djecom vođenom učiteljima. Zanimljivo je spomenuti da je ove godine tih školskih ekskurzija osjetno manje. Kome je dano da shvati, neka shvati. U vrućim ljetnim mjesecima bilo je malo organiziranih dolazaka u Krašić, da bi dolaskom jeseni, ponovno krenulo. Osim vjernika-laika pristižu raz-

Učenici osnovnih škola na kvizu o bl. Alojziju Stepincu u opatijskom hotelu Adriatic

Iz knjige dojmova u Krašiću

- *Blaženi Alojzije, u ovim neizvjesnim vremenima misli na svoj narod i zagovaraj ga da prebrodimo sve teškoće i svladamo sva iskušenja. – J. S.*
- *Hvala ti, dragi naš oče Kardinale, za čudo koje se na tvoj zagovor dogodilo u mojoj obitelji. – Ana C.*
- *Dragi naš sveti oče, oprosti mi što nisam vjerovala. Sada vjerujem u dragoga Boga. – Nevenka*
- *Blaženi Alojzije, došla sam zahvaliti na velikoj milosti, što si mi pomogao obratiti moju unuku. – baka Terezija*
- *Za mene, ne samo blaženi, već sveti Alojzije: predajem ti svoj um i savjest i molim te da me vodiš osvijetljenim putem prema Bogu. Udijeli mi barem trunku svoje dobrote i svetosti... – obitelj iz Pregrade*
- *Hvala na velikoj hrabrosti i ljubavi! – T. B.*
- *Toliki bijednici koji su širili laži i bacali ljagu na časno ime našega Kardinala, mučenika i blaženika, nestali su u mraku, a ime blaženog Alojzija vječno ostaje na Božjem stijegu, na čast i ponos hrvatskoga naroda. Moli za nas, Alojzije, u teškim vremenima iskušenja. – M. Petričević*
- *Kada dođem u ovu sobu osjećam se nekako svjež i blažen. – dočasnik HV-a Leo G.*
- *Pokaži nam put istine i ljubavi! – obitelj Krizmanić*
- *Zahvaljujem ti, Gospodine, na ovom hodočašću, jer sam ti puno bliže. – Zvonko*
- *Svaki moj posjet ovom posvećenom mjestu oživljava sjećanja i uspomene na one teške, ali drage godine, kad nas je svaki susret s Kardinalom tu, u ovim prostorijama, tješio i jačao. – Josip Gjuran – župnik u miru*
- *Nadam se da će doći vrijeme, kad ćemo svi shvatiti svetost tvoga duha i djela. – A. Grabovac*

ne redovničke zajednice, kao i svećenici nekih dekanata. Potrebno je spomenuti i to da nam u Krašić dolazi više hodočasničkih grupa sa hrvatskoga juga, dok ih je iz naših sjevernih krajeva mnogo manje. Župnik, kao i časne sestre, nastoje prema svojim mogućnostima dostojno primiti svakog dolaznika i biti na usluzi hodočasnicima. Možda ne uspijemo uvijek kako bismo željeli, no, dobra volja je tu. Ima onih koji zamišljaju Krašić kao već posve organizirano svetište sa svom potrebnom infrastrukturom. No, ovdje je potrebno još mnogo učiniti. Što se materijalnih stvari i želja tiče, treba pričekati bolja vremena. Za to pak treba strpljivosti, kao i razboritosti.

Osoba i svjedočki primjer blaženoga Alojzija neka nas jača u vjeri, u ljubavi prema Crkvi, jednom riječju – neka nas vodi k Bogu. Njemu je Bog bio sve. Sve što je govorio i činio proizlazilo je iz njegove vjere. Tu bijaše temelj njegova i pastoralnog i karitativnog djelovanja. U vjeri bijaše snaga Stepinčeva mučeništva. Ako to smetnemo s uma, tada nismo shvatili poruku njegova života.

Okoristimo se duhovnim blagom koje nam Crkva nudi u ovoj jubilejskoj godini, te kao ljudi i kršćani Stepinčeva duha uđimo u treće tisućljeće – Bogu na slavu, a sebi i bližnjima na spasenje.

Josip Balog, župnik krašićki

Napetosti između Stepinca i Pavelića

Dana 27. listopada 2000. gotovo su sve dnevne novine u Republici Hrvatskoj donijele kao veliku vijest, popraćenu Blaženikovom slikom, o djelovanju Židovsko-katoličkog povjerenstva, osnovanog 1999., o stavu Svete Stolice prema nacizmu i holokaustu. Vijest je vrlo tendenciozno oblikovana. Tempirana je za ovo naše podneblje. Da li samo s ciljem pokušaja zasjeniti sjaj blaženog Alojzija ili i optužiti Crkvu iz koje Blaženik dolazi i naroda iz kojega on potječe? O tome će povijest donijeti pravorijek.

Hrvatski su dnevnici orkestralno prenijeli iz talijanskih nalijevo orijentiranih novina upite vezane uz činjenicu da je Pio XII. primio dr. Antu Pavelića, poglavnika Nezavisne Države Hrvatske. Začuđuje drskost samih novinara ili njihovih nalogodavaca da prešućuju povod Pavelićeva dolaska u Rim 1941. (dodjela hrvatske obale Italiji) i činjenicu da je tada učinio poteze uvjetovane Mussolinijevom ucjenom.

Georges Gieyraud, generalni konzul u Francuskoj ambasadi u Zagrebu od 30. svibnja 1941., u izvještajima admiralu Flote Françoisu Darlanu, ministru tajniku u Ministarstvu vanjskih poslova Francuske, pisao je i o napetim odnosima između nadbiskupa Stepinca i Pavelića te o protestima Nadbiskupa radi odluke vlade da Židovi moraju nositi posebna obilježja. Tako je 30. svibnja 1941. napisao: »Antisemitske mjere, a naročito nošenje žute trake, samo su još naglasile napetost koja je već postojala između Kaptola (sjedišta Zagrebačkog nadbiskupa i njegovog zbora) i režima čiji se šefovi, međutim izdaju za gorljive katolike. Ta napetost se naročito pokazala prilikom nedavnog putovanja u Rim dr. Ante Pavelića. Zagrebački nadbiskup Msgr. Stepinac, pozvan da se pridruži delegaciji koja bi predala krunu Hrvatske princu iz Savoje, odbio je pridružiti se i poslao je svog zamjenika, jednog od svojih biskupa.«

Ako su tako odvažno držanje nadbiskupa Stepinca uočili i posvjedočili Francuzi, zašto bismo mi danas, trebali strahovati što pišu »Repubblica« ili »Corriere della Sera« i njima slični dnevnici. Za vjerovati je da će se hrvatska povijest konačno početi pisati iz istinskih izvora, a ne iz novinskih vijesti programiranih u svrhu čistog politikantstva i po narudžbi kojekakvih mešetara i sumnjivih moćnika.

»Dosta mi je Tvoja milost!«

100. obljetnica rođenja s. Marice Stanković

U dvorani »Tribina grada Zagreba« u Zagrebu, u subotu 16. prosinca 2000., održan je simpozij uz 100. obljetnicu rođenja Marice Stanković, zauzete djelatnice u Hrvatskom katoličkom pokretu i Katoličkoj akciji.

Maričin lik i djelo predstavili su: msgr. Živko Kustić (»Marica Stanković kroz rast i sukobljavanje crkvene misli u Hrvatskoj u prvoj polovici XX. stoljeća«), dr. Lav Znidarčić (»Marica Stanković u orličkoj i križarskoj organizaciji te pred komunističkim sudom«), dr. Božidar Nagy (»Duhovni utjecaj Ivana Merza na Maricu Stanković«), dr. Juraj Batelja (»Blaženi Alojzije Stepinac i s. Marica Stanković«), Slavica Tuškan (»Duhovni lik Marice Stanković«) i Marica Pavunić (»Marica Stanković, utemeljiteljica svjetovnog instituta Suradnica Krista Kralja«).

U glazbenom dijelu programa nastupili su s. Cecilija Pleša i Zbor sestara milosrdnica iz Zagreba.

Marica Stanković je rođena u Zagrebu 31. prosinca 1900. Kao srednjoškolka se oduševila za rad u katoličkim društvima, osobito u djelatnostima uz orlovske organiza-

S. Marica Stanković
(* 31.XII.1990. – † 8.X.1957.)

cije. Pratila je i slijedila na tom polju rad krčkog biskupa Josipa Mahnića i dr. Ivana Merza. Već 1927. preuzela je vodstvo »Sveze hrvatskih orlica«.

Nakon što je kralj Aleksandar 6. siječnja 1929. pojačanom diktaturom zabranio rad gotovo svih hrvatskih i katoličkih društava, neslomljivošću duha Merčevih učenika i Maričinih suradnica uskoro je otpočelo djelovanje križarskih organizacija u dva smjera: Velikog križarskog bratstva za muški i Velikog križarskog sestrinstva za ženski svijet.

Marica Stanković je izabrana za predsjednicu »Velikog križarskog sestrinstva«. Svim se silama zauzimala da ženski svijet uključen u rad sestrinstva savjesno u život primjenjuje svrhu križarskog djelovanja Žrtvom – Euharistijom – Apostolatom. Svoje poglede, rad i zalaganje opisala je u knjizi »Mladost vedrine« (Zagreb, 1944.). Opisala ih je u brojnim časopisima: »Za vjeru i dom«, »Ljubice«, »Danica«, »Dobri pastir« te u bilješkama iz logora koje su ovih dana objavljene pod naslovom: »Godine teške i bolne«.

Za njezin neumorni rad Pio XII. ju je odlikovao za nju znakovitim priznanjem: »Pro Ecclesia et Pontifice – Za Crkvu i Papu«. Takav uistinu bijaše život s. Marice, koja se uvijek vodila načelom: »Za Krista, za Crkvu, za duše«.

Godine 1938., ostvarila je uz potporu bl. Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, već prije, s dr. Ivanom Merzom donešenu zamisao, i s nekoliko suradnica otpočela provoditi u djelo naum o svjetovnoj ustanovi »Suradnice Krista Kralja«. Svrha mu je bila, i danas je, da žene, neudate, u svijetu, svaka na svom radnom mjestu provode istinski kršćanski život i na taj način pospješuju dolazak Božjeg Kraljevstva.

Budući da je izbližega poznavala život i rad nadbiskupa Stepinca, hrabro je o njemu posvjedočila kad su ga komunistički agitatori pred tisućama profesora javno klevetali. Ne uspjevši tada u svojim namjerama, bijes su iskalili na hrabroj svjedokinji. Odveli su je 1. rujna 1947. u zatvor, osudili i zatvorili u tamnicu. Bila je riječima ponižavana, mučena glađu, hladnoćom i mrakom, držana u nehigijenskim uvjetima i podložena stresovima, ali nije gubila vedrinu i kršćanski optimizam. Nakon što je izdržala nepravednu kaznu, vratila se u Zagreb, gdje je uz svoje suradnice pratila po Crkvi odobreni rad Instituta. S ushitom »Dosta mi je, Gospodine, Tvoja milost!«, umrla je u Zagrebu 8. listopada 1957.

Prigodom stote obljetnice rođenja s. Marice Stanković iznosimo pred čitatelje dva pisma kojima je bl. Alojzije popratio rad Instituta »Suradnice Krista Kralja« te izrazio svoju kršćansku sućut povodom Maričine smrti.

Ustanovi Suradnica Krista Kralja – Zagreb

Krašić, 4. VII. 1957.

Primio sam vašu čestitku k imendanu, na kojoj svima srdačna hvala! Isto tako hvala na svetim molitvama. Dok god ste ljudi molitve, bilo u koju svrhu, moram vas nazvati najboljim ljudima, kao što veli i mistik Eckehart: »Wer durch das Gebet mit Gott die innigste Gemeinschaft pflegt, den heisse ich den besten Menschen.«

Ali budite uvjerene, dok ste ljudi molitve, da ste i nesavladive. I može vaša Ustanova izgledati još tako sitna u očima svijeta, ona je velevlast po svetoj, srdačnoj, toploj i ustrajnoj molitvi. Vi ste to ispravno shvatile, kad ste i teške bolesnike uzimale u Ustanovu, dobro sudeći, da ruke, sklopljene na molitvu, makar i na bolesničkom krevetu, odlučuju bitkama više nego oružane snage, kao što su i Mojsijeve ruke, uzdignute na molitvu, više odlučile pobjedom nad Amalečanima negoli vojnici, koji su držali mačeve u rukama.

Žao mi je dakako s jedne strane, da sestra Marica toliko trpi. Ali eto, u gore označenom smislu, ne samo da nije bez posla i zasluga, nego možda ide na čelu sviju ostalih, koje su zdrave.

Budite pune optimizma i svete radosti, makar se tresli stožeri zemlje! Božja Mati bdije zbilja kao Majka nad mističnim Tijelom Kristovim, svetom Crkvom, i doći će dan, kad će se duga mira pojaviti u punom sjaju na svodu nebeskom i kad će Crkva odahnuti.

Na tome neće promijeniti ništa ni bijes naših neprijatelja, koji neprestano zveckaju sabljom, prijete, groze se, veličaju svoja djela, ruglu izvrgavaju sve što je dobro, lijepo i sveto. »Bog se ne da ismjehivati«,

veli apostol, pa uključujte u molitve i neprijatelje, da se vrate k Bogu, dok imaju vremena.

Sve vas blagoslivlje i pozdravlja u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

USTANOVI SURADNICA KRISTA KRALJA - ZAGREB

Krašić, 17. X. 1957.

Primio sam obavijest o smrti vaše drage majke, osnivateljice Suradnica Krista Kralja, sestre Marice Stanković. No prije nego je došla pismena osmrtnica, odmah drugi dan iza smrti došao je amo u okolicu dr. Cvetan, kanonik, i tako sam, saznavši za smrt drage pokojnice, mogao odmah drugi dan, 10. listopada odslužiti Requiem za pokoj njezine plemenite duše, aplicirajući joj povlasticu altaris privilegiati, da joj milosrdni Gospodin dade što prije ugledati rajsku slavu.

Moje iskreno saučešće cijeloj Ustanovi radi ovoga gubitka!

Ova je draga i plemenita duša posvetila sve sile svoga uma i srca za proširenje kraljevstva Božjega na zemlji, i može zbilja biti uspoređena s onim velikim ženama iz prvih vremena kršćanstva, kojima je Krist Gospodin bio sve, i koje su mogle s pravom govoriti s apostolom: »Ne živim više ja, nego Krist živi u meni.« Što više, i ako nije prolila krvi za Krista kao možda Agneza, Cecilija, Barbara, Febronija i tolike druge, nema ni najmanje sumnje, da je bila spremna i na to, ako bi to Isus bio zatražio, što je dokazala svojom patnjom u tamnici ni kriva ni dužna, osim što je ljubila Isusa i radila za slavu imena Gospodnjega.

I tako je cijelim svojim životom ostavila najljepšu baštinu svojoj Ustanovi: primjer savršenoga kršćanskog života, života do potpunog iscrpljenja za Boga i slavu Božju. I sad vam dozivlje svima sa apostolom: »Budite sljedbenice moje, kao i ja Kristova!«

Sudionici Stepinčevih dana 2000.
na Učkoj u predahu

Dao Bog, da se ta želja vaše pokojne majke ispuni na svakoj pojedinoj članici! I kad dođe dan sveopćeg uskrsnuća, da se sve nađete uz nju s desne strane božanskoga Suca, i čujete zajedno s njom one tako utješne riječi: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega!«

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu cijeloj Ustanovi

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

POŠTOVANO UREDNIŠTVO,

Javljam se u vezi s Vašim traženjem oko razrješenja jedne slike u Vašem glasilu BAS. Radi se o fotografiji na str. 54, br. 2. od 8. svibnja 2000. godine. Ono što znamo priopćavamo vam. Na slici je bl. Alojzije Stepinac, a s njegove desne je mnogop. o. Lovro Hržić, TOR. Skoro smo sigurni da se to dogodilo na Ksaveru. O. Lovro je bio gvardijan ksaverskog samostana 1936. – 1939., a onda provincijal provincije franjevaca trećoredaca 1939. – 1947. i u toj je ulozi također boravio na Ksaveru. Značilo bi da je slika potjecala iz tog perioda. Skloni smo je smjestiti na dan otvaranja ksaverske župe 1942. godine. No ne možemo posve u to biti sigurni, jer je blaženi Alojzije bio ovdje u više navrata.

Zagreb,
14. studenoga 2000.

S poštovanjem
– fra Petar Grubišić, provincijal TOR

OTKRIVENO NOVO SVJEDOČANSTVO O NADBISKUPU STEPINCU

U arhivu MUP-a Italije msgr. Milan Simčić otkrio je nedavno veoma značajno svjedočanstvo o zalaganju nadbiskupa Stepinca u korist progonjenih Srba i Židova. Radi se o opširnom izvještaju neimenovanog povjerenika MUP-a Italije upućenom Generalnoj Upravi Javne Sigurnosti, Odsjek Političke Policije u Rimu, dne 9. srpnja 1941. Izvještaj se nalazi pod signaturom AP. Croazia 1941 – Busta 7 (AP 34).

Nadbiskup Stepinac prilikom posjeta Velikoj Kladuši objedovao je u kući obitelji Horvat, 1937.

Izvještaj se odnosi na unutarnju situaciju u Hrvatskoj, i počinje ovim uvodom: »Što se odnosi na unutarnje stanje Hrvatske, i sada prevladava apsolutno nepovjerenje naroda prema Pavelićevoj vladavini. To je nepovjerenje praćeno u širokom omjeru dubokom protivnošću i prema samom Paveliću, ali poglavito prema ustaškom pokretu.« Izvjestitelj naglašava dalje nadu hrvatskog naroda da će Osovinske sile izgubiti rat i dodaje: »Treba ipak podcrtati da ta nada skriva samo jednu veliku želju: preokrenuće sadašnje vojne i političke situacije, koje bi omogućilo da se Hrvatska oslobodi Pavelića i njegovih zaštitnika, a među njima se šutke cilja više na poglavara talijanske vlade (Mussolini-a, o.p.) nego li na Hitlera.« U izvještaju autor opisuje stanje u Bosni i spregu četnika i komunista, prohrvatski stav većine muslimana, planove za »preseljenje« Srba iz Like, Korduna i Bihaća, kao i sustavnu politiku progona i odmazda i osveta. U tom kontekstu izvjestitelj se osvrće na ubojstvo Mije Babića, »nižeg časnika«, kako ga naziva, koji je bio upleten u ubojstvo Tonia Schlegela, direktora »Novosti« u Zagrebu, i dodaje: »Smrt Babića je prouzrokovala široku represaliju protiv srpskog elementa, pa je iz samog Zagreba bilo odstranjeno 400 (srpskih) obitelji i preseljeno u staru Srbiju, dočim su šefovi obitelji bili internirani. Od kada su se proširili progoni protiv Srba i Židova (koji su prisiljeni da se kreću označeni žutim trakom sa slovom »Ž«=Židovi=tj. »giudeo«), ustao je protiv toga doktor Stepinac, nadbiskup zagrebački, koji je u svom svojstvu kao vrhovni poglavar hrvatske Katoličke crkve protestirao kod Pavelića protiv brutalnosti upotrebljenih metoda.«

Dakle, već ljeti 1941., kada je postao jasan ustaški program progona Srba i Židova, nadbiskup Stepinac je ustao u njihovu obranu izlažući se smrtnoj opasnosti, jer su nacistički vođe tražili njegovu glavu zbog takva stava. Ovo je svjedočanstvo tim dragocjenije jer dolazi iz izvora koji nije bio sklon Stepincu i Katoličkoj crkvi, a niti Hrvatskoj. Primjer Blaženog Alojzija neka bude nadahnuće i poticaj i u ovo naše vrijeme, što nam nameće svima pravednost i pomirenje.

M. S.

EVO PRAVOG MUČENIKA KOJI JE ZA KRISTOVO IME SVOJU KRV PROLIO. NIJE SE PREPAO PRIJETNJE I SUDA TE JE KRALJEVSTVO NEBESKO STEKAO.

NADBISKUP STEPINAC U VIRJU 1940. G.

Šezdeseta obljetnica proslave Društva hrvatskih katoličkih đaka u Virju

Početkom 20. st. Virje slovi kao najveće selo u Hrvatskoj. Samo naselje Virje brojilo je oko šest tisuća duša. Župa s naseljima Šemovci i Sveta Ana te s prostranim »Konacima« u rasponu preko dvadeset kilometara imalo je tada više od jedanaest tisuća župljana. U samom Virju uz osnovnu školu djelovala je niža gimnazija ili građanska škola, a po drugim naseljima i manje škole.

Uz župnika, nekad i s dva kapelana od 1919. g., u Virju je djelovao i samostalni kateheta, a često i po koji umirovljeni svećenik. Još u drugoj polovici 19. st. osnovano je u Virju više kulturnih društava, od kojih neka djeluju i danas.

Poslije prvog svjetskog rata, a po želji pape Pia XI., i u Virju su u sklopu Katoličke akcije osnovana katolička društva:

1. Hrvatski katolički muževi Virje (1937-1942)
2. Društvo hrvatskih katoličkih đaka Virje
3. Društvo hrvatskih katoličkih mladića »Tomislav«
4. Križarsko bratstvo Virje iz 1934. g. s malim križarima i križaricama
5. Društvo hrvatskih katoličkih žena Virje

Iz rada svih tih društava izdvojit ćemo proslavu društva Hrvatskih katoličkih đaka u Virju. Održana je 12. i 13. listopada 1940. g. Svojom prisutnošću uzveličao je taj događaj i nadbiskup zagrebački dr. Alojzije Stepinac, kojemu je to bio drugi posjet Virju (prvi puta 1934.) Ova je proslava održana prigodom proslave 1300. godišnjice veza Hrvata sa Svetom Stolicom. Proslava je zapravo imala višestruko značenje. Uz navedenu 1300. obljetnicu, obavljen je blagoslov društvenog barjaka DHKĐ i otkrivena spomen-ploča pokojnom Đuri Sudeti, pjesniku i nekadašnjem učitelju u Virju. Podatke o tome bilježimo prema mjesnom listu »Podravac« iz 1940. g., koji je u Virju izlazio preko četrdeset godina, sve do drugog svjetskog rata. (Za fotografije zahvaljujemo g. Ivici Tišljaru, a za faksimile potpisa mr. Draženu Podravcu, ravnatelju Osnovne škole u Virju.)

Hrvatski katolički đaci građanske škole iz Virja na prijemu kod nadbiskupa Alojzija Stepinca u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu 1940. (foto Ivica Tišljar)

Okićeno zastavama i slavolucima, Virje je u predvečerje slavlja dočekalo preuzvišenog dr. Alojzija Stepinca, koji je odlučio osobno sudjelovati na proslavi u Virju. Hrvatskog metropolita pozdravila je učenica L. Horduk i prof. Kamilo Križanić, a mnoštvo svijeta priredilo je burne ovacije dragom natpastiru. Dočeku su prisustvovala sva domaća društva, predstavnici vlasti na čelu s gosp. načelnikom Mijom Fancevim, školska djeca s nastavnicima, i brojni narod. Velika je povorka zatim ušla u župnu crkvu, gdje je zazivom Duha Svetoga otvoren Kongres hrv. kat. đaštva. U međuvremenu su stigle organizacije hrvat. katol. đaka iz Čakovca, Virovitice i Zagreba, oko tri stotine đaka, tako da je preuzvišeni gost pozdravljen u devet sati navečer impozantnom podoknicom. Prigodnim pjesmama ga je pozdravilo pjevačko društvo »Ratar« i školska djeca, a pozdravni je govor zanosno izrekao načelnik općine Mijo Fancev i predsjednik Društva hrvat. katol. đaka Mirko Lauš. Sudjelovale su sve političke, kulturne i humane organizacije, kao i društva Katoličke akcije.

Nakon svečane podoknice u pola deset sati navečer bila je procesija sa svijećama. U pola jedanaest do pola dvanaest klanjanje Presvetom za nanesene uvrede kletvom i psovkom i za mir među narodima. U to se vrijeme ispovijedalo. U dva sata u nedjelju ujutro slavljena je sveta Misa s prigodnom propovijedi i Pričesti. Misu je služio presvijetli mons. Stjepan Pavunić, a propovijedao je preč. dr. Matija Markov. Obadvojica su rođeni Virovci: mons. Stjepan Pavunić bijaše župnik sv. Nikole u Koprivnici, a dr. Matija Markov kateheta, tada u Zagrebu, a veći dio svoga života u Varaždinu, gdje 1982. g. i umro.

Program je nastavljen ujutro: u 5 sati budnicom vatrogasne glazbe kroz mjesto. U pola 9 sati su se sva društava skupila pred Vatrogasnim domom, odakle su pošla po kumu barjaka, preuzv. g. Nadbiskupa, te na otkriće spomen ploče Đuri Sudeti.

Prije otkrivanja govorio je ravnatelj građanske škole, a ploču blagoslovio Nadbiskup. Mramorna ploča je postavljena na zgradu stare škole, a danas se čuva u Zavičajnom muzeju. U pola deset sati održana je u zadružnoj dvorani akademija u čast Đuri Sudeti.

Sve je pozdravio predsjednik HKĐ Mirko Lauš, himnu su otpjevale Mlade junakinje pučke škole. Predavanje o životu i radu Đure Sudete održao je prof. Kamilo Križanić. Schubertovu »Ave Maria« izveo je član hrvatske opere Pavao Vlahović-Marion, deklamacije Sudetinih pjesama izveli su učenici Građanske škole, članovi HKĐ. Predavanje o ulozi omladinskih organizacija u narodu održao je Fr. Rubina, a Beethovenovu »Slavu Božju« izveli su đaci građ. škole.

U pola 11 sati je pod vedrim nebom pontifikalnu Misu uz veliku asistenciju predvodio hrvatski metropolit. On je održao i prigodnu propovijed, u kojoj je katoličku mladež potaknuo na kršćanski život i smisao ljudskog života. Pod misom su pjevali đaci, a svirao je g. Franjo Pajca. Nakon mise obavljeno je svečano primanje članova HKĐ i posveta barjaka virovskog društva HKĐ.

U 12 sati je pred crkvom uslijedilo zborovanje. Otvorio ga je prof. Kamilo Križanić. Prigodni govori su isticali važnost veza Hrvata sa Svetom Stolicom kroz 1300 godina. Govorili su i domaći sinovi: sveučilišni prof. akademik dr. Franjo Fancev, te profesor i pisac Petar Grgec, rodom iz susjednog Kalinovca.

Nakon zajedničkog objeda u Zadružnom domu, završne su se svečanosti odvijale ovim redom: u pola 3 sata održana je skupština okružja hrvat. katol. đaka, u 4 sata svečani blagoslov s »Tebe Boga hvalimo«, i u pola 6 sata ispraćaj gostiju na kolodvor.

Najzaslužniji i najpožrtvovniji u organizaciji slavlja bio je vlč. Franjo Lodeta, kapelan u Virju i duhovnik društva HKĐ, zatim spomenuti prof. Kamilo Križanić, i upravitelj škole Stjepan Gaščić, i drugi. Tadašnji virovski župnik Martin Kovačević mnogo je pomogao savjetom i podrškom.

Gledajući iz perspektive nakon 60 godina nameću nam se neki zaključci:

1. Čini se da je slavlje u Virju imalo i šire značenje nego je to »zborovanje« nekoliko stotina đaka, uglavnom tada nižih razreda gimnazije. Vidljivo je to po prisutnicima, a to su bili uz g. nadbiskupa, dva vodeća katolička intelektualca iz Zagreba, dr. Franjo Fancev i prof. Petar Grgec, a onda i svećenici. Uz domaće rođene Virovce dr. Matiju Markova i mons. Stjepana Pavunića, Petra Tomašića, Miju Posavca i Rudolfa Mikeca sudjelovali su i drugi svećenici i katehete i voditelji Katoličke akcije: kateheta Stjepan Kramar, S. Majstorović, N. Žalig, Pavao Mušak, Franjo Cvetan, Mato Sakač, Stjepan Mikulček. Bili su prisutni kotarski predstojnik L. Eršeg, školski nadzornik Mato Sudeta, brat pokojnog pjesnika Đure.

2. U današnje vrijeme moramo se diviti koliko je taj susret bio »radni«. Kroz ta dva nepotpuna dana, koliko li je samo točaka bilo u programu? Od prvog dočeka gostiju, zaziva Duha Svetoga, podoknice, noćne procesije sa svijećama, svete mise u noći, pa jutarnjeg programa i sve do večeri – do ispraćaja gostiju. Moramo se diviti i energiji organizatora i svih izvođača programa. Preuzvišeni g. nadbiskup imao je 42 godine, pa pretpostavljamo da je tada bio u dobroj tjelesnoj snazi, i mogao je izdržati sav taj napor.

3. Malo je živih svjedoka tih događanja, a ovo je zapisano, da se sjetimo žive aktivnosti i požrtvovnosti pokojnog tadašnjeg nadbiskupa, kasnije kardinala, mučenika i sada blaženog Alojzija.

Gustav Kuzmić, kanonik, Varaždin

POŠTOVANO UREDNIŠTVO,

Ne s hrvatskim iseljenicima, nego u Podsusedu

Molimo ispravak teksta ispod slika objavljenih u Glasniku Postulature »BAS« broj 3-4 od 11. listopada 2000. g.

Na stranici 105, uz tekst »Stepinac i laici«, na dnu stranice objavljena je slika sa potpisom: »Mons. Alojzije Stepinac s predstavnicima hrvatskih iseljenika iz Amerike 9. srpnja 1937.« No ta se slika odnosi na otvorenje župe sv. Ivana Boska u Podsusedu 6. rujna 1942. Ovdje navodimo i imena pjevačica zbora, župnika i orguljaša koji se nalaze na slici:

- Župnik je gosp. Franjo Skuhala
- orguljaš gosp. Marijan Dundović, tadašnji ravnatelj O. Škole
- a pjevačice su: Zdenka Rogan, Ivanka Šlibar-Močnik, Nada Riha, Katica Zimak, Stanka Čadej, Zdenka Čulek, Nada Mužević, Zdenka Dundović, Jožica Mesojedec, Bosiljka Lalić, Renata Wutte.

Napominjemo da od tih pjevačica dvije i danas još aktivno sudjeluju u radu današnjeg crkvenog zbora.

Na strani 107 otisnuta je slika pod naslovom (potpisom) »Bl. Alojzije Stepinac s djecom u jednoj župi Zagrebačke nadbiskupije«, a snimljena je isti dan u Podsusedu. No to ne smatramo ispravkom, već to napominjemo samo kao objašnjenje uz tu sliku i citirani potpis.

Zahvaljujemo na ev. uvrštenju ispravka.

I Uredništvo zahvaljuje na suradnji i pojašnjenju.

CRNA KNJIGA

Zbog zanimanja čitatelja za hrvatsku »Crnu knjigu«, koja je pod naslovom »Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj« zapisana u proljeće 1946., a Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca ju je po prvi put objavila u studenome 1999., donosimo u ovom dvobroju Glasnika II. poglavlje naslovljeno riječima:

II. U HRVATSKOJ NEMA SLOBODE SUDSTVA.

Temeljno načelo, na kojem je organizirano sudstvo u svim kulturnim državama, općenito je poznato kao načelo nezavisnosti sudova u izricanju pravde, u suđenju. Smisao je toga načela u pozitivnom smjeru, da je sudac kod suđenja vezan samo na zakon, i to na onakav zakon, kako ga on samostalno shvaća i tumači, kad ga primjenjuje, a u negativnom smjeru, da nitko ni od strane vladara ni vlade, ni od strane javnog mišljenja, a najmanje od strane ulice, ne smije utjecati na sud, ili vršiti na nj bilo kakav pritisak, bilo na koji način, ili davati mu bilo kakve upute, kako će riješiti pojedini slučaj. To je tako snažno načelo da ga je doslovno prihvatio i čl. 116. Ustava FNRJ (Federativne Narodne Republike Jugoslavije). Ali kod nas u komunističkoj Jugoslaviji *nezavisnost sudova ima sasvim drugačiji smisao.*

Značenje nezavisnosti narodnog sudstva u Jugoslaviji bilo je izloženo na *Drugom zemaljskom savjetovanju narodnih sudaca federalne Hrvatske,* održanom 10. prosinca 1945. u Ministarstvu pravosuđa u Zagrebu. Na njem su prisustvovali predsjednici okružnih i kotarskih narodnih sudova gotovo iz čitave Hrvatske, predstavnici Vrhovnog suda za Hrvatsku u Zagrebu, Javnog tužilaštva za Hrvatsku, Ministarstva unutrašnjih poslova i Odjeljenja zaštite naroda (OZNA – tajna policija). Izvještaj se o tome nalazi u »Vjesniku« (glavnom organu narodnog fronta) od 12. XII. 1945. pod značajnim naslovom: »Naš narod hoće i traži pravedno i oštro kažnjavanje svih neprijatelja naše zemlje i brzo sudovanje naših sudova«.

Prema tom izvještaju govorio je na tom savjetovanju o primjeni narodnih zakona načelnik zakonodavnog odjeljenja Ministarstva pravosuđa dr. Aleksandar Goldštajn, koji se posebno osvrnuo na to, da »neki naši školovani pravnici u izvjesnom dijelu smatraju, da postoji neki *zasebni sudski sektor, potpuno nezavisan od zakonodavne* (tj. od javnog tužioštva! – o. p.) *i izvršne vlasti*«. I dodao: »Oni misle, da se nezavisnost sudaca ima shvatiti kao odvojenost od ostalih organa vlasti i zadataka, koje ostvaruje ta narodna vlast. Takvo stanovište ide za odvajanjem suda od života i ono je bilo potrebno nenarodnom i protunarodnom režimu predratne Jugoslavije...«

S organizacijskim načelom nezavisnosti sudova u najužoj je vezi procesualno načelo slobodnog sudačkog uvjerenja, prema kojemu *sud slobodno ocjenjuje dokaze o činjenicama, ali je dužan, da svoje uvjerenje uvijek obrazloži.* I o tom je govorio dr. Goldštajn, i ako u izvještaju nije jasno istaknuo njegovo shvaćanje. Ali ono se može izvesti iz njegovih riječi: »U staroj Jugoslaviji uvriježilo se shvaćanje o nepovredivosti slobodnog sudačkog uvjerenja. Ako ikada, a ono danas treba da postoji takovo slobodno sudačko uvjerenje.« Ali dr. Goldštajn ne kaže, kakvo je to uvjerenje, nego nastavlja: »Neki suci tumače na drukčiji način to svoje slobodno sudačko uvjerenje. Slobodno uvjerenje, kako ga oni promatraju, daleko je od toga, da bude instrumenat sudačke nezavisnosti. Ne može se do-

Bl. Alojzije Stepinac krajem 1944. na krstitkama u Brezovici, kao kum djetetu prof. Mihovila Lešćana i Zdenke r. Kadlec (na slici su i svećenici: Rudolf Kadlec i Josip Mokrović)

goditi u narodnoj državi, da se narodni sudac nađe na suprotnoj strani od onoga, što je narod opetovano puta nedvoumno izrazio. *U tom slučaju to više nije narodni sudac, on više ne izvršuje volju naroda, jer je narodna volja dijametralno oprečna njegovim shvaćanjima, a narodni organ, koji ne izvršuje volju naroda, radi protiv njegove volje i taj ne može očekivati podršku naroda u vršenju svojih poslova.*« (podcrtano u izvještaju). Na kraju se ovoga referata ističe u izvještaju, »da su diskutanti u cijelosti usvojili izloženo gledište o slobodnom sudačkom uvjerenju istakavši, *da ga mora prihvatiti svaki istinski narodni sudac*«.

Na tom zasjedanju govorio je i pomoćnik javnog tužioca za Hrvatsku dr. Križanić o instituciji javnog tužilaštva i o njegovoj svrsi. On je naglasio, da narodni suci treba da *najuže surađuju s javnim tužiocem,* koji je čuvar zakonitosti i javnoga poretka.

Na savjetovanju je govorio i sam ministar pravosuđa Dušan Brkić, tajnik Komunističke partije u Hrvatskoj, koji je rekao: »Drugovi! Da bi mogli narodni suci da ispune sve one zadatke, *nužna je suradnja s javnim tužiocima, kao i sa svim drugim organima narodne vlasti.*«

Iz smisla i iz unutrašnjeg saveza svih ovih izjava mjerodavnih visokih državnih funkcionara vidi se jasno, da narodno sudstvo u Jugoslaviji nije uređeno na temelju uvodno izloženog načela nezavisnosti sudova, nego, naprotiv, da je osnovano na načelu *tijesne suradnje sa svim ostalim organima narodne vlasti,* a u prvom redu s javnim tužilaštvom. To potvrđuje i nevjerojatna činjenica, da su na »stručnom« zemaljskom savjetovanju »narodnih sudaca« bili prisutni ne samo predstavnici javnoga tužilaštva za Hrvatsku, nego i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova (policije), pa čak i predstavnici Odjeljenja zaštite naroda (OZNA, tajna komunistička politička organizacija).

Ali ovdje se ne radi samo o kakvoj izvanjskoj – komplementarnoj, paralelnoj – suradnji svih organa narodne vlasti, jer konačno takva suradnja postoji svagdje u svijetu, gdje je država uređena kao zdravi organizam, nego naprotiv, ovdje se radi baš *o suradnji drugih organa narodne vlasti u samoj funkciji suđenja,* ili bolje, o suradnji u samom stadiju suđenja. A baš takvu suradnju temeljito isključuje izloženo načelo nezavisnosti sudova.

S druge strane, iz svih izjava se vidi, da *postupak kod narodnih sudova u Jugoslaviji nije osnovan na načelu slobodnoga sudačkoga uvjerenja, nego, naprotiv, na dosada nepoznatom*

Molitva u čast blaženog Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika

Gospodine, Bože naš,

Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služiti Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.
Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana
ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života
na putu vječnoga spasenja.
/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost... /
Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

Vjernici koji na zagovor Blaženog Alojzija Stepinca budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110
10001 ZAGREB

Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

Dolazak preuzv. nadb. koadjutora dr. Alojzija Stepinca na posvetu temeljnog kamena za župnu crkvu u **Popovači, 13. listopada 1935.**

načelu »narodnoga uvjerenja« (- izraz pisca -). *Prema tome načelu sudac mora uzeti kao dokazane one činjenice, koje narod smatra dokazanima, odnosno sudac mora prihvatiti stanovište naroda.*

Narod pak izrazuje svoje stanovište ili preko javnog tužioca ili preko porotnika ili pak preko »naroda«, prisutnog na raspravi.

Za narodno sudovanje u Jugoslaviji karakteristična je nadasve baš *uloga javnoga tužioca u sudovanju.*

Prije je ovdje postojalo tzv. državno odvjetništvo ili državno tužilaštvo, kao pravosudno-upravna oblast, sa zadaćom da kazneno progoni kažnjiva djela. Ali u konkretnom kaznenom sporu državni je odvjetnik imao samo ulogu stranke, baš tako kao i optuženik.

Sad je javno tužilaštvo organ Narodne skupštine Federalne narodne republike Jugoslavije – dakle organ legislativne vlasti! (sovjetsko-komunistička osebujnost) – za vršenje nadzora radi pravilnog ispunjavanja zakona od strane svih ministarstava i ostalih njima potčinjenih upravnih organa i ustanova FNRJ i narodnih republika, službenih lica i svih građana (član 124. Ustava). Osim toga javni tužioci imaju pravo podizanja tužbe i žalbe, pravo zakonske intervencije u toku sudskog i upravnog postupka i pravo krivičnog gonjenja, kao i pravo podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravomoćnih odluka sudova i upravnih organa (član 127. Ustava).

Osebujni propis sadržan je u stavci 2. člana 28. Ustava: »Nitko ne može biti zadržan u pritvoru duže od tri dana bez pismenog i obrazloženog rješenja *suda ili javnog tužioca«. Neobično osiguranje osobne slobode građana sa strane – javnoga tužioca – progonitelja optuženika!*

Iz svih ovih propisa vidi se, da je *javno tužilaštvo* ne samo koordinirani organ pravosuđa sa sudom, nego da je i *nadzorni organ suda*, a iz praktične provedbe ovih propisa vidi se, da sudovi moraju najuže surađivati s javnim tužiocem u samom suđenju. Zato se suci u praksi npr. savjetuju s javnim tužiocem, kako će suditi u pojedinom slučaju. Štoviše, jedan je sudac rekao za vrijeme kampanje suđenja protiv hrvatske privrede, da suci imaju rasprave od jutra do osam sati na večer, a onda sa spisima svih rasprava – prije proglašenja osuda! – *idu u ministarstvo pravosuđa i tamo ostaju do 11 ili 12 sati u noći. Nije rekao, što tamo rade!*

Daljnja karakteristika narodnog sudstva jesu *porotnici.* Njih biraju narodni odbori, dakle, oni su

Obitelj iz Zadra razgleda »Spomen-zbirku« bl. Alojzija Stepinca

Mnošto je svijeta suzama, poštovanjem i molitvom, pratilo obrede ukopa kardinala Stepinca; mnogima je bilo zabranjeno toga dana udaljiti se s radnog mjesta, a mnogi su bili fizički zapriječeni pri pokušaju dolaska u Zagreb u dan kad je bio Blaženikov sprovod.

predstavnici komunističke partije u sudstvu.

Za narodno sudovanje je karakteristika konačno *i prisustvovanje naroda na raspravama*, ali ne mirno i pasivno, kao drugdje. *Ovdje narod aktivno sudjeluje na raspravi, glasnim izražavanjem svojega mišljenja, odobravanjem, negodovanjem, pa i prijetnjama optuženiku, svjedocima i braniteljima.* To se dakako događa osobito na onim raspravama, kod kojih komunistički režim ima svoj posebni interes. U takvim slučajevima C.K. (centralni komitet komunističke partije) šalje na rasprave vikače i batinaše, koji tamo predstavljaju »narod«, kojega sud mora slušati. Kad govori javni tužilac, »narod« pljeskanjem odobrava njegovo stanovište, a izražava negodovanje prema govoru branitelja i optuženika. Na pr. na raspravi protiv članova uprave »Prve hrvatske štedionice« u Zagrebu javni tužilac za Hrvatsku dr. Jakov Blažević predlagao je smrtnu kaznu za nekoga od optuženika. Narod je vikao:«Tako je! Smrt banditima!«, kada je dr. Blažević, za kojega od optuženika predložio na pr. 20 ili 10 godina lišenja slobode, narod je vikao u jedan glas: »Malo je! Smrt banditima!« To je sve očito već unaprijed bilo dogovoreno i uređeno. Poznato nam je, da je taj »narod« najmljen, plaćen (1500-3000 din. po osobi!), i *čak na posebnim pokusima točno dresiran, kako će se nastupati!*

Na raspravi protiv »Prve hrvatske štedionice« dogodio se i taj incidenat, koji najbolje ilustrira narodno sudovanje. U jednom času uzbuđenosti izjavio je branitelj dr. Radivoj Walter, da protestira protiv toga, što raspravu vodi javni tužilac, a ne sud, da neprestano govori samo javni tužilac, a branitelji nikako ne dolaze do riječi. Zbog toga je dr. Walter bio odstranjen iz sudnice, a poslije i zatvoren zbog uvrede narodnoga sudstva. Kad je dr. Blažević drugi dan nakon toga došao u sudnicu na ovu raspravu, dočekao ga je »spontani« pljesak očito naručene mase naroda. Za narodno sudovanje je karateristično i to, da komunističko novinstvo često unaprijed, neposredno prije kaznene rasprave, napada pojedine optuženike, i osuđuje ih, ocjenjuje njihova kažnjiva djela i dokaze i traži oštru kaznu. To je nečuven postupak u zapadnim demokracijama, gdje postoji nezavisno sudstvo, koje je jedino nadležno, da izreče svoj mjerodavni sud za sve.

Vrlo je značajna sudska rasprava protiv Franje Vedrine, upravitelja državne tiskare. »Narod« je došao na tu raspravu. Kad je govorio branitelj i pozivao se na iskaze svjedoka, povoljne za optuženika, »narod« je ogorčeno vikao: »Lažeš! Lažeš!« A kada se branitelj pozvao na sudbeni spis, iz kojeg je on te svjedočke izjave prepisao, »narod« je još žešće vikao: »Lažeš! Nije istina!« *»Narod«* je npr. *jednoga svjedoka*, koji je baš na toj raspravi svjedočio u korist optuženog Vedrine, *do krvi istukao pred sudnicom* kad je ovaj svjedok iz sudnice izašao. *»Narod« je također istukao i branitelja optuženog Vedrine! Vedrina je morao biti, i bio je, suđen na smrt strijeljanjem.* Jer »ne može se dogoditi u narodnoj državi, da se narodni sudac nađe na suprotnoj strani od onoga, što je narod opetovano puta nedvoumno izrazio«, veli dr. Goldštajn.

Mala slika, kako po provinciji izgledaju »narodni sudovi«, može se npr. vidjeti iz povjerljivog akta Javnog tužioca Demokratske Federativne Jugoslavije (Krivično odelenje K. Br 83/15), poslanog iz Beograda 19. IX. 1945. JAVNIM TUŽIOCIMA FEDERALNIH JEDINICA, a doslovno glasi ovako:

»Ovome tužiocu stavljene su do znanja sledeće primedbe: 'Narodni sudovi':

Bista bl. Alojzija Stepinca u župnoj crkvi u **Voloskom** rad akad. kipar Belizara Bahorića

Najčešće ne primaju branioce (advokate). I ako ih ponekad prime, to samo jednoga.

Ne primaju svedoke u korist optuženih. Ako su ti svedoci komunisti, sud ih prosto odbije. Ako su iz drugih grupa onda ih zatvaraju ni krive ni dužne.

Presuđuju po dostavi jednoga ili dva čovjeka često sumnjivog karaktera. Za neke od takvih dostavljača i svedoka utvrđeno je posle da su bili u vezi s okupatorskim vlastima.

Traži se pretnjom da optuženi prizna i ono što nije učinio, ali se ne upotrebljuju nikakve nasilne mere.

Optuženima se daju optužnice na pola časa ili jedan čas pre suđenja, te se nema vremena da se dovoljno prouče.

Sudije često prete oštrim kaznama pa i smrću pojedinim ljudima pre nego su ti ljudi i došli pred sud.

U jednoj opštini bila su duže vremena predsednik NOF, njegov sekretar, i predsednik Narodnog suda tri čoveka, koji su posle osuđeni na smrt, kao fašisti. A dok su oni bili na vlasti mogli su pojedine ispravne građane osuđivati ili davati o njima zlonamerna i nesavesna obaveštenja.«

Mons. A. Stepinac na susretu sa ženskom mladeži prigodom njihovih duhovnih vježbi

PISMA ČITATELJA

Odgovornom uredniku dr. Jurju Batelji!

Poštovani!

Pomno sam pregledao i najnoviji broj časopisa »BAS«. Sve mi je jako zanimljivo i na dostojnoj visini. Lijepo bi bilo kada bi se »BAS« najavljivao i putem crkvenih najava s oltara. Jer vjerujem kako brojni vjernici i štovatelji Stepinčevi nisu upoznati s ovako divnim sadržajima u njemu.

Nakon čitanja ovoga »BAS«-a dobije se neki blaženi mir u srcu i duši, neki novi zanos i radost. Sve me se jako dojmilo! A posebice mi je pala u oči neizgorena poštanska marka kardinala Stepinca. Zar to nije isto kao slika Majke Božje zaštitnice Zagreba s Kamenitih vrata?! Tolike slike Stepinca i sa Stepincem, od onih koji su ih sačuvali tolike godine i desetljeća? A Stepinac je svuda isto drag i svet! Očito njega je dragi Bog bio predodredio po rođenju i po samome izgledu... Zanimljiv mi je dnevnik velečasnog župnika Josipa Vranekovića iz Krašića, koji prvi javno objavljujete u nastavcima. Svaki njegov detalj osvaja srce čovjekovo...

Onda pak Stepinčeva »Pisma iz sužanjstva«! Zatim zapisi »Iz knjige dojmova s izložbe o životu i radu Blaženog kard. Alojzija Stepinca«. Svaki zapis zaslužuje stanku i razmatranje. Narod Božji željan je vjere! A sa Stepincem se dobiva punina vjere u Krista!

Zato mislim kako bi bilo lijepo, kada bi se »knjiga dojmova« nalazila i na prikladnom stolu u katedrali, pored odra samoga Stepinca. Ako to ne bi bilo protivno crkvenom kodeksu. Vjerojatno bi stotine i tisuće Stepinčevih štovatelja i hodočasnika na njegovom grobu ostavljalo svoje želje i zapise...

Neka Vas sve, poštovano Uredništvo, jača i snaži blaženi Stepinac skupa sa svima koji ga štuju i žele njegovu skoru kanonizaciju! M.Č.

U Zagrebu,
7. studenog 1999. godine.

Pripadnici I. gardijske brigade sa svojim kapelanom Jakovom Jurendićem pohodili su »Spomen-zbirku« 23. lipnja 2000.

Treba li još što drugo osim ovoga priznanja samog javnog tužioca! A što se sve događa povrh toga!

Nađe se među školovanim sucima ipak i takvih, koji se još nisu dovoljno izgradili u »novoj ideologiji« o sudstvu. Zbog toga su progoni sudaca, pače i kazneni, na dnevnom redu. Tako je npr. »komunistoid« (izraz pisca) sudac dr. Josip Šnidaršić riješio od optužbe liječnika dr. Vranešića, i zato bio kažnjen od kaznenog suda na 10 mjeseci lišenja slobode, ali se javni tužilac nije time zadovoljio. Stvar je još kod Vrhovnog suda. – Poslije je dr. Vranešić bio osuđen na smrt i strijeljan. -

Sudac Josip Vrbos, nekoć žarki pristaša partizanskog režima, bio je kažnjen s 8 mjeseci lišenja slobode, jer je kod provedbe sekvestracije pogodovao obitelji narodnih neprijatelja dr. Tarlea i ustaškog ministra Makanca, a u posljednjem slučaju time ugrozio i interese načelnika predsjedništva vlade komunista Leko-a, koji je zasjeo u namješteni stan ministra Makanca, pa se našao povrijeđenim, kada je Vrbos odredio, da neke stvari imaju ostati na uporabu obitelji Makančevoj. Kad se stvar Vrbosova raspravljala na Vrhovnom sudu, došao je na sjednicu sam ministar pravosuđa Dušan Brkić i najoštrijim pogrdama napao Vrbosa kao narodnog neprijatelja i tražio protiv njega oštru kaznu, pa je tako Vrbosu bila povišena kazna od 8 mjeseci na 2 godine, i odmah sa sjednice suda bio je izdan nalog OZNI, da Vrbosa uhapsi i predvede na izdržavanje kazne.

Tako su kažnjeni i neki drugi suci, kao dr. Stumer i drugi, a neki su suci bili telefonskim nalogom ministra Brkića smjesta razriješeni dužnosti, npr. pristaša partizanskog režima dr. Pecikozić, dr. Petričić. Mnogi su bili otpušteni iz službe i premješteni.

Mnogi školovani suci sami sa suzama u očima pripovijedaju svoj očajni položaj, jer ne mogu suditi po svojoj savjesti, a ne mogu ni napustiti položaj, kad su već jednom ušli u takav posao, jer se boje logora zbog sabotaže, a imaju i obitelj. Jedan sudac je izjavio, da bi radije bio smetlar na ulici nego sudac.

S nabrajanjem različitih »pravosudnih umorstava« (Justiz-Mord) *iz prakse narodnih sudova mogla bi se ispuniti cijela knjiga, a mnogo toga baš na temelju podataka, objavljenih u komunističkoj štampi* (Vjesniku, Narodnom listu, Borbi, Naprijed itd.).

Narodno sudstvo u Jugoslaviji uređeno je potpuno prema sovjetskom uzoru, kao i uostalom i sav javni život. I stoga narodno sudstvo u Jugoslaviji nije ništa drugo nego organ komunističke partije, pomoću kojega ona nemilosrdno progoni, istrebljuje i uništava svoje političke protivnike, a pod izli-

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup-koadjutor, predvoditelj **hrvatskoga nacionalnog hodočašća u Sv. zemlju 1937.**

kom kažnjavanja ratnih zločinaca, kolaboracionista, fašista itd. Time samo nastavlja ono, što je započela za vrijeme rata. Već bi jednom moralo biti jasno, da narodno-oslobodilački pokret u Jugoslaviji nije bio nikakav oslobodilački rat na strani saveznika, a protiv okupatora, nego je to ustvari bio građanski rat između komunizma i njegovih protivnika. Očevidni dokaz za to –1.700.000 mrtvih Jugoslavena, a broj mrtvih ljudi okupatora ne iznosi možda ni 30.000, dakako računajući tu samo do sloma, jer su partizani nakon sloma kratkim putem posmicali ogromne tisuće njemačke vojske na povlačenju.

Stoga je narodno sudstvo još gore od tzv. kabinetskog sudovanja, kad je vladar sastavljao posebne sudove za pojedini slučaj, koji su onda sudili po nalogu, a ne po savjesti. *Narodno sudstvo u Jugoslaviji je najgora vrsta sudovanja – partijskog sudovanja, koje se često izvrgava u sudovanje najgore rulje s ulice. Pomoću njega jedna malobrojna partija uništava svoje protivnike.*

Narodno sudstvo u Jugoslaviji ostvarilo je već dosada i temelje za potpuno sovjetiziranje privrednog života. Na tisuće poduzetnika, posjednika, obrtnika i trgovaca suđeni su kao ratni zločinci, a jedina im je krivnja u tome, što su imali imovine, koju prema komunističkom uređenju društva ne smiju više imati. I da se ne kaže, da se u Jugoslaviji provodi u život komunizam, zato se ovdje kažnjavaju samo »ratni zločinci«, »kolaboracionisti« i ostali pripadnici »banda«.

Baš ovo kažnjavanje privrednika kao ratnih zločinaca predstavlja nebrojene slučajeve najgorega i najočitijega »pravosudnog umorstva«. Zbog toga su na stotine hiljade ljudi ostali bez zanimanja, bez namještenja, bez privrednih mogućnosti, bez imovine. Osuđenici leže u zatvorima i logorima, a njihove obitelji, pače i njihovi namještenici, ostali su bez sredstava za život. Stvorena je nova klasa bezkućnika, ljudi, koji su bačeni na ulicu, a koji ne znaju, što će početi. A prije kratkog vremena bili su vrlo imućni ljudi. Sad i oni čekaju! *Stoga i ovo kažnjavanje privrednika samo za sebe predstavlja kulturni škandal prvoga reda i neviđenu pljačku poštenih ljudi.*

A tek vojno sudovanje! U kratko vrijeme, kroz nekoliko mjeseci, za koje su vojni sudovi bili nadležni i za građanske osobe, (-sada više nije!-) izrekao je npr. *samo zagrebački vojni sud na tisuće smrtnih osuda, koje su izvršene, a da sud nije sastavio ni osude, jer jednostavno ne bi ni dospio da ih sastavi. Službeno je utvrđena činjenica, da kod vojnog suda u Zagrebu nema pismeno sastavljenih osuda za ljude, koji su suđeni na smrt ili druge teške kazne.* To je bilo utvrđeno kod kotarskog narodnog suda u Zagrebu. Vojni sud u Zagrebu obraćao se na kotarski narodni sud s jednostavnim dopisom, da ovaj sud provede konfiskaciju imovine strijeljanih osoba, koje je vojni sud osudio. Ali u zakonu o konfiskaciji piše, da se konfiskacija može provesti samo na temelju »presude« suda, a ne na temelju »dopisa« suda koji je izrekao osudu. I zato je kotarski narodni sud u Zagrebu tražio od vojnog suda u Zagrebu prijepis presude. Ali – presuda nije bilo! I zato je bivši predsjednik Vojnog suda g. Ranogajec tražio od ministra pravosuđa Brkića, da se sudovi moraju zadovoljiti ipak samo s »dopisom« vojnog suda, a da nije potrebna »presuda«. Ministar Brkić je u tom smislu izdao nalog kotarskom narodnom sudu u Zagrebu.

Dakako, cijela knjiga mogla bi se napisati o slučajevima, kako su

PISMA ČITATELJA

Zagreb, 9. veljače 2000.

Cijenjeni vlč. Batelja!

Ovim mojim pismom Vama želim izvršiti svoje pred dvije godine zadano obećanje da ću, bude li mi uslišena molitva po zagovoru Blaženog kardinala Stepinca, na ovaj način objaviti, možda nekome na poticaj vjere i pouzdanja u Božju dobrotu koju nam iskazuje preko svojih Prijatelja – blaženika i svetaca.

Kad mi je bilo 14 godina, periferijska ulica na Trešnjevci u Zagrebu, gdje smo mi tada stanovali, bila je ozvučena velikim zvučnicima, koji su između ostalog one tužne jeseni prenosili i proces suđenja našem nadbiskupu Alojziju Stepincu. Tada sam vrlo malo znala o njemu, ali ono što sam čula preko razglasa plašilo me, jer je bilo nabijeno tonom mržnje. Pitala sam roditelje tko je zapravo nadbiskup Sepinac i zašto mu sude (tek sam bila došla u Zagreb s područja koje je za vrijeme rata bilo pod okupacijom Mađara), jer nisam to mogla sama razumjeti. Oni su mi odgovorili: »Komunisti sude našem nedužnom i svetom nadbiskupu Stepincu.«, i potom su mi još više toga lijepog o njemu ispričali. U školi sam čula sve obrnuto, ali nisam u to vjerovala.

Kada mi je bilo 27 godina stanovala sam u neposrednoj blizini Zagrebačke katedrale, i kada su 10. veljače 1960. zazvonila sva zvona znala sam što se tužno dogodilo. Tada sam već mnogo, mnogo toga divnog znala o osobi našeg velikog Natpastira. Nikada neću zaboraviti ono silno mnoštvo vjernika koje je i noću odavalo počast voljenom Kardinalu na odru. Na pogrebnu sv. Misu u Katedralu nisam mogla doći, jer se iz mog ureda moglo toga dopodneva izaći samo s dozvolom šefa. A već sam bila obilježena kao »klerikalka«.

vojni sudovi sudili i za što su sve kažnjavali. I to predstavlja samo za sebe valjda jedinstveni slučaj sudovanja u cijeloj povijesti. U roku od deset minuta ljudi su bili suđeni na smrt ili na dugotrajne kazne, a da tako reći nisu dospjeli ni zinuti, a kamoli iznijeti kakvu obranu, a da se o provedbi dokaza i ne govori.

Zar sve ovo ne vapi, ne viče očajnim i opravdanim krikom, koji bi imao potresti dubinama savjesti Europe i cijeloga kulturnoga svijeta? Nekada se, i s pravom, znala uzbuniti i Europa i svijet, kad se radilo o kakvom pojedinom slučaju sumnje o krivnji na smrt osuđenoga, ovdje se radi o stotinama i tisućama nevinih žrtava nezasitne nemani!

Bez nezavisnih sudova nema i ne može biti nikakvih građanskih i političkih sloboda. Ne može valjda javno tužilaštvo osigurati osobnu slobodu, kako to predviđa jugoslavenski ustav. To je prosti »švindl« prvoga reda. Mistifikacija i cinizam bez primjera!

Na koncu još jedno upozorenje na *komunističku terminologiju*. Oni upotrebljavaju iste izraze kao zapadna demokracija, ali sadržaj je ovih pojmova bitno različit. Na pr. drugo je sloboda štampe kod komunista, a drugo je kod zapadne demokracije; isto tako i sloboda savjesti i vjeroispovijesti itd. A i sam izraz »sloboda« znači bitno drugu stvar kod komunista, a drugo kod zapadne demokracije. Isto tako »nezavisnost sudaca«, »slobodno sudačko uvjerenje» itd. Po komunističkoj terminologiji na pr. riječ »narod« ne znači isto što kod zapadne demokracije. *Pučanstvo* (- to bi bio »narod« u zapadno-demokratskom smislu -) dijeli se prema komunističkom shvaćanju na »narod« i na »reakciju«, ili na antifašiste i fašiste. Samo antifašisti su »narod«, a ostali su »neprijatelji, izdajice« naroda. Tko nije pristaša ili bar simpatizer »naprednoga« komunizma, tko god nije »komunist« ni »komunistoid«, taj spada u reakciju, u neprijatelje naroda.

Dosljedno tome »narodni« = komunistički. Zato je Jugoslavija »narodna« republika; zato: »narodni odbor«, pa zato i »narodni« sudovi.

»Crnu knjigu o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj« možete nabaviti na adresi Postulature.

Mjesec dana nakon njegovog ukopa u Katedrali upala sam u jednu veliku tjeskobu zbog nekog nemilog zbivanja u mojoj okolini. Otišla sam na Kardinalov grob i žarko molila za mir i dobila sam ga! Od tada pa do danas sve što je teškog u životu snalazilo mene ili članove moje uže i šire obitelji (a bilo je toga mnogo), nosila bih s velikim pozdanjem u Kardinalove ruke, vjerujući u njegov zagovor kod Gospodina, jer Mu je sigurno bio mio radi svoje velike vjere, nepokolebljivog pouzdanja, strpljivosti u kušnjama i ustrajnosti u tome do kraja života.

U komunističkom sistemu i ja sam dva puta ostala bez namještenja (iako mi nije otvoreno bilo rečeno zašto) ali znala sam, i kasnije doznala, da je to bilo zato što sam bila usko povezana s Crkvom i njezinim predstavnicima. Zato sam mislila moleći se kard. Stepincu, da me on vrlo dobro razumije.

Sada sam u mirovini i moje »brige« su moja braća i sestre i njihova djeca, od koje je većina rasla u komunističkom ozračju i posljedice su još vidljive. Druga generacija naše obitelji iskrenije traga za Bogom. Tako mi se čini. U tome im želim pomoći tako što kad su u neprilikama života preporučam ih zagovoru i zaštiti bl. Alojzija Stepinca. Oni to znadu. Znadu i za moje obećanje da ću Vam napisa-

Nadbiskup dr. Alojzije Stepinac uzlazi na mjesto otvorenja nove župe **sv. Ivana Boska u Podsusedu 6. rujna 1942.**

ti što smo sve dobrog preko njega od Gospodina primili, i oni (dvoje mojih nećaka) zamolili su me da to ja i u njihovo ime napišem, što rado činim.

Prije dvije godine jedan je moj nećak zadobio teško krvarenje u oku (a ni drugo nije bilo zdravo), a nalazio se tik pred završetkom teškog studija. Da bi ozdravio smio je kroz 2 mjeseca samo šetati. To mu je bila sjajna prilika za razmišljanje, i Bog je polako ali sigurno djelovao u toj mladoj, iskrenoj, duši. Više nas se molilo kardinalu Stepincu za njegov vid, i hvala Bogu očni živac nije ostao oštećen. To nije bilo sve. Kad smo zajedno 10. veljače prošle godine išli na Grob zahvaliti se, rekao mi je: »Idem se zahvaliti za zdravlje oka, ali još više za to što sam iznutra progledao.« Do tada je mladić bio dobar i prakticirao je vjeru više iz obiteljske tradicije. Od toga vremena uložio je dosta truda za rast svoje vjere i gotovo se sasvim iznutra promijenio. Uspješno je završio studij elektrotehnike i nakon 6 mjeseci traženja zaposlenja i opet uz zagovor bl. Alojzija Stepinca, dakle bez ikakve »veze«, dobio dobro i stalno zaposlenje. Jednako tako i njegova mlađa sestra, nakon duljeg čekanja na posao sa višom šk. spremom, ali u zvanju gdje ne primaju lako djevojke i žene (Radiologija) dobila je posao na radosno iznenađenje svih nas, točno na prvi Blaženikov blagdan (10.II.1999.).

Neki članovi naše velike, uže i šire obitelji nisu još ni svjesni što su po molitvi i zagovoru kardinala Alojzija Stepinca dobili, a svi zajedno dobili smo mnogo. I za još velike milosti, osobito obraćenje, molimo s pouzdanjem da će se to dogoditi kad tad.

U znak moje (naše) velike zahvalnosti Bogu i zagovoru bl. Alojzija Stepinca, neka bude ovo moje pismo uz iskreno poštovanje Vas, vlč. Batelja, koji se toliko trudite oko njegove kanonizacije.

P. S. – Poznato mi je da je običaj poslati novčani prilog za velike troškove oko kanonizacije. Međutim, ja mislim da činim u duhu Blaženika, ako određenu svotu dadem jednoj mladoj obitelji u nevolji.

Margareta Bikar, Zagreb

Imotski, 6. srpnja, 2000.

Cijenjeni doktore Batelja!

Prije tri-četiri mjeseca posve slučajno sam pronašla Vašu adresu. Od tada namjeravam napisati svjedočanstvo o milostima koje sam dobila na zagovor bl. Stepinca. Nadam se da ću to napokon uspjeti sažeti na par stranica pisma.

Prije svega moram opisati svoj prijašnji vjerski profil i stav prema bl. Stepincu. Najjednostavnije rečeno bila sam mlak vjernik s povremenim napadima vjerske ognjice. Nakon devetnice na čast bl. Stepincu u veljači '99. moja »ognjica« je izgleda prešla u trajno stanje. Bl. Stepinca držala sam nekako više za političku nego li vjersku figuru. Kako je moj ujak, svećenik, njegov veliki štovatelj, često s oduševljenjem govorio o bl. Stepincu, od napasti da mu žučno kontriram odvraćala me samo svijest o mom oskudnom poznavanju Stepinčevog života.

Kako bih vam predočila svoje duševno stanje iz veljače '99., najbolje mi se čini prepisati jedan odlomak iz mog dnevnika: »Od početka molitve stuštilo se na mene toliko jada. Nisam samu sebe prepoznavala, molila sam se sve više i više. Kao da mi je kroz maglu, negdje iz dubine moje zgrčene i zamućene duše, netko govorio, moraš se puno, puno moliti. Pitala sam se koliko puno? Ako sam se uopće u onom bunilu mogla išta pitati. Pitala sam se, što se ovo sa mnom događa? Gušila sam se i plakala. Nešto me razdiralo iznutra i izvana. Nešto me obuzimalo i oduzimalo čitavu mene. Između mene i

Bl. Alojzije Stepinac pohodio je Veliku Kladušu i susreo se s brojnim katoličkim vjernicima, 1937. (ili '38.)

svega oko mene stajala je nekakva omaglica od koje je sve izgledalo teško, nedostupno i drugačije. Što je još gore, ta magla, sumaglica, taj sumporasti dim stajao je u meni, dijeleći me od one stvarne mene. Sva sam bila spržena nečim od čega nisam gorjela, od čega se nisam grijala, samo sam se izobličavala. Ono malo snage što je u meni ostajalo trošila sam na molitvu za Ž.-a, a onda za sebe. Ako bi mi preostalo snage, osjećala sam se kao zarobljenik živog blata, kao zapomagač čiji glas nitko ne čuje. I znala sam u dubini duše koja je ostala ispod svih omaglica, da mi jedino Ti, Gospodine, možeš pomoći i očajnički sam te dozivala. Znala sam da to ne dolazi od Tebe, ali sam znala i to da da si me zbog nečeg pustio u tu moru, a nisam znala zbog čega (...).

Ovo stanje bilo je kulminacija višegodišnjeg lošeg razdoblja, kulminacija višegodišnjih nevolja. Osim psihičkog rasula bilo je i more drugih problema, apsolutni kolaps u svemu, poslu, financijama, ljubavi, čudne bolesti. Od samoubojstva odvraćala me jedino slika o vječnosti pakla u kojem sam se upravo nalazila, iako mi se smrt činila kao najveća moguća milost od Boga.

U moje psihičko stanje nitko nije imao stvarnog uvida, ali ostale nevolje su naočigled prevršile svaku mjeru normalnosti i uobičajenosti pa je mama u zabrinutosti razgovarala s ujakom, tražeći savjet. On je čak nekako bojažljivo predložio devetnicu na čast bl. Alojzija Stepinca, prepričavajući slučaj jedne žene.

Iste večeri, bez oklijevanja, započela sam devetnicu. Nisam imala točno određenu želju, bila je to devetnica za spašavanje mog života. U nijednom trenutku nisam razmišljala hoće li mi ili neće pomoći, jednostavno kao da u meni nije bilo ni nade ni sumnje.

U to vrijeme, od onih realnih problema, koje, takva kakva sam bila, nisam uspijevala riješiti, a koji su već postali goruće hitni, bili su:

Sestre družbe »Marije-Kraljice svijeta« pred župnom crkvom Presvetog Trojstva u Krašiću, 4. studenoga 2000.

1. Opomena pred sudsku tužbu za nedozvoljeni minus na tekućem, 2. Opomena pred sudsku tužbu za jedan neplaćeni račun, 3. Plaćanje zdravstvenog osiguranja, kako bih se mogla prebaciti na biro (prethodno sam na čudno glup način izgubila prava na birou).

Drugi dan devetnice, zarana sam krenula riješiti papirologiju za osiguranje, spremna na komplikacije i nevolje, i u brizi kako pronaći novac za plaćanje osiguranja. Hodajući preko trga, naišla sam na jednog prijatelja koji me upita bih li išla s njim do Splita (morao je u Sveučilišnoj tražiti neke stare članke). Pristala sam nekako iznebuha. Taj dan sam u katoličkoj knjižari zadnji novac dala za knjižicu »Put«. Bio je to trenutačan i jak poriv, iako zapravo nisam znala ni što kupujem, ni tko je bl. Escriva. Kasnije se ta knjižica često pokazala kao ljekovita duševna hrana.

Popodne sam stigla kući, a mama me čekala s osmijehom. Iz jednog je džepa izvukla novac koji je posudila za mene (prije joj to nikako nije uspijevalo), a iz drugog, jedan dug koji sam već bila otpisala. Svi pokušaji u rješavanju ovih pitanja bili su mi do tada uzaludni, a sad ni malim prstom nisam maknula, a sve se riješilo. To je upravo pokrivalo tekući, onaj neplaćeni račun i osiguranje. Sutradan sam bez ikakvih problema i u više nego rekordnom roku sredila papire za osiguranje. Bila sam neizmjerno zahvalna bl. Stepincu i dragom Bogu, koji mi je udijelio takve milosti, ali u tom trenutku nisam shvaćala baš pravo značenje tog čuda. Rješavanje ovih hitnih problema, zapravo mi je omogućilo da manje trošim energiju na vanjske i materijalne stvari, jer mi je sva snaga trebala za duhovnu borbu. Napokon su mi prestali i bolovi u predjelu slijepog crijeva, kojima se nikako nije mogao pronaći uzrok, i ja sam se nekako osovila na noge. U ožujku sam otputovala u Zagreb, smatrajući da će mi promjena okoline koristiti (...).

Uvjerena sam da me na čitavom PUTU mog oporavka pratio zagovor bl. Alojzija Stepinca. Od moje prve devetnice na čast bl. Stepinca dogodilo se puno toga. Najznačajnije je moje duševno ozdravljenje i duhovni rast u vjeri. Iako sam daleko od uzora, neprestano nastojim biti bolja. Bila je to devetnica za spašavanje mog života, i on je nakon par mjeseci »oštre borbe« uistinu bio spašen (...). V. U.

Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca je pripremila za tisak knjigu izvornih dokumenta i svjedočanstava o pomoći koju je zagrebački nadbiskup, blaženi Alojzije Stepinac, za vrijeme 2. svjetskog rata, pružio ugroženom pučanstvu židovske narodnosti i vjeroispovijesti.

Pripremajući te dokumente za objavljivanje došao sam do zaključka da bi svaki pismen, istinoljubiv i pravedan čovjek morao uočiti Alojzijevu osjetljivost za bližnjega u bijedi. Svjetski tisak nažalost nastavlja, opako i zlonamjerno, ignorirajući i zapostavljajući povijesnu istinu i dokumente, ocrnjivati Blaženikovu osobu. A upravo dokumenti nam ga prikazuju kao neustrašivog borca za ljudska prava i slobodu. Svojim poticajima, intervencijama, osobnim darovima, putem Caritasa i velikodušnih katoličkih obitelji, samostana i župnika, uspio je zaštititi i spasiti na tisuće prognanika, izbjeglica i ugroženih građana, bez obzira na njihovu vjersku, ideološku ili nacionalnu opredijeljenost. Čitatelji i u ovom broju Glasnika mogu s radošću i ponosom pročitati nekoliko takvih izvješća, koja su i poticaj na uvijek aktualno svjedočanstvo kršćanske ljubavi.

Sestre družbe ss. Svetog Križa pred spomenikom bl. Alojziju Stepincu pokraj župne crkve u Krašiću, 10 listopada 2000.

1. Zapisnik sjednice Središnjeg odbora Međunarodnoga Crvenog križa u Ženevi, održane 2. srpnja 1943., o izvješću M. Chapuisata, člana Komiteta međunarodnog crvenog križa, o misiji u središnjoj Europi. U izvješću je zabilježeno da je zagrebački nadbiskup Stepinac hrabro podupro djelovanje te institucije u zaštiti progonjenih Židova. Prijevod je redakcijski.

ZAPISNIK

posebne sjednice posvećene izvješću gosp. M. CHAPUISATA o njegovom djelovanju u središnjoj Europi – 2. srpnja 1943., u 10 sati, u arhivu Međunarodnog crvenog križa u Ženevi.

[str. 6.] U Bugarskoj je poslanstvo imalo brojne susrete putem kojih je uspjelo zainteresirati svoje sugovornike za djelovanje Komiteta, premda se činilo da ih zanima samo rad Lige. No, tako nije bilo u slučaju mons. Stefana, pravoslavnog nadbiskupa u Sofiji, kojega gosp. Chapuisat pozna već duže vremena. Mons. Stefan koji, kao i mons. Stepinac, nadbiskup zagrebački (Hrvatska), pruža dokaze istinske hrabrosti, zadužio je izaslanika Međunarodnog Crvenog križa i dao mu svoje odobrenje za djelovanje Komiteta, izričući mu zahvalnost svih vjernika u Bugarskoj. Mons. Stefan se svojski zauzeo u obrani Židova u Bugarskoj.

[str. 7.] Pitanje Židova je bilo glavna tema razgovora između gosp. Chapuisata i Zagrebačkog nadbiskupa koji je nedavno u javnom govoru hrabro ustao u zaštitu Židova. Iznio je gosp. Chapuisatu i činjenice glede gnusnog ponašanja Talijana u Dalmaciji.

2. Svjedočanstvo kapetana britanske vojne misije u Jugoslaviji Evelyna Waugha od 17. svibnja 1945. o protestima koje je nadbiskup Stepinac upućivao Paveliću protiv progona Židova.

Zbog toga je u Zagrebu u lipnju 1941. nadbiskup Stepinac predvodio izaslanstvo Paveliću, koje je protestiralo protiv progona Židova; mnogi svećenici Zagreba nosili su žute zvijezde po ulicama kako bi ismijavali Pavelićev pokušaj obilježavanja Židova na nacistički način. Dijecezanska konferencija 1942. uputila je Paveliću protest, koji je u sedam glava razrađivao bezakonje koje su počinili ustaše, a koje su svećenici po župama bilježili, inzistirajući na civilnim pravima pravoslavnih Srba i osuđujući kao svetogrđe pokušaje obraćenja koje su po-

kušali nametnuti u nekim dijelovima zemlje. Nedavno je nadbiskup Stepinac, još uvijek u njemačkim rukama, osudio okrutna djela koja su počinile obje strane. (Beogradske novine Borba nazvale su tu osudu »hipokritičnom«, tvrdeći da su insinuacije tvrdnje da su partizani bili sposobni na grubosti koje »se nikad neće oprostiti«) Nadbiskup je također protjerao prof. Zunića s fakulteta zbog njegove kritičnosti prema anti-ustaškim aktivnostima svećenstva.

Evelyn WAUGH, Church and State in Liberated Croatia, London, 17. svibnja 1945.

3. Rukom zabilježene napomene blaženog Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa, nepoznatog datuma, glede prigovora da Crkva katolička nije ništa učinila u zaštitu progonjenog pučanstva.

Opaske samog Nadbiskupa: Prigovara se, da tobože Katolička Crkva nije ništa učinila da zaštiti Srbe, Židove, Cigane itd. Na to odgovaramo:

1. Evo nekoliko dokumenata, iz kojih se jasno vidi što i kako je Crkva katolička mislila i radila.

2. Nemoguće nam je sve iznijeti, jer kad bi sve intervencije osobne kod Poglavnika, pojedinih ministara i drugih funkcionera zbrojili, što smo učinili za pojedince i za općenitost, onda bi to bila ne jedna nego nekoliko knjiga. Možemo mirne duše reći, da nije bilo jednog jedinog dana, a da nismo morali intervenirati bilo za Srbe, bilo za Židove, bilo za vlastite ljude.

4. Karitas zagrebačke nadbiskupije po nalogu nadbiskupa prigrlio je i smjestio već do sada 7.000 djece ne pitajući čiji su i koje su vjere. Najviše srpske! Nije se pravio prozelitizam, nego se uvijek naglašavala ljubav prema svima.

5. Ako uspjesi nisu odgovarali nastojanjima, nismo krivi, jer imamo danas posla sa paklom, a ne sa ljudima.

6. Oni koji često najviše prigovaraju to su razni liberalci, masoni itd. osobito iz inozemstva. A zašto nisu digli nikada glasa prije, kad je recimo abortusima poubijano oko 400.000 hrvatske djece kroz 20 godina masonske vladavine? Zašto nisu digli glasa, kad je pod pritiskom masonskih režima toliko katolika i drugih trbuhom za kruhom otpalo od vjere, da može živjeti. Računaju sami Srbi, da je otpalo 200.000 katolika kroz 20 godina jugoslavenske vladavine.

7. Da li je ikada srpska Crkva digla svoj glas na obranu katolika? Što su učinili s konkordatom? Nisu li nam narinuli starokatolike, da nas lakše unište? Nisu li financirali (na desetke tisuća mjesečno) propagandu »Kršćanske zajednice Mladih ljudi«? Nisu li nam doveli adventiste, komunizam itd. itd.

8. Da li je tko od srpske Crkve digao glas protiv zločina partizana, koji nisu ništa manji nego i s ove strane, a zna se da su partizani većinom Srbi? Jugoslaviju nije gurnula u nesreću katolička nego u prvome redu srpska Crkva i Srbi sami. Zna se točno, tko je sklapao ugovor s Njemcima i tko je huškao da se prekrši. Morali su misliti na posljedice.

10. Okrutno je doduše što se danas događa, ali sjetimo se, kako je bio pogažen i krfski pakt i drugi ugovori sklopljeni s Hrvatima i kako su bila pogažena dana obećanja.

11. Mi se borimo za pobjedu istine, a ne da rušimo čije političke protivnike. Zar nema ovaj režim baš nikakovih dobrih stvari, da bismo mi morali uvijek vikati protiv njega? Zar nije npr. vrlo dobra stvar oštre mjere protiv abortusa, mjere da se zatre pornografija itd. itd.

12. Konačno mi možemo učiniti, što hoćemo, neprijatelji Katoličke Crkve i dalje će prigovarati i lagati i mrziti nas.... quia odio habuerunt me gratis.

13. Glavni razlog, po mom sudu, zašto nas Srbi sada tuže Svetoj Stolici jest, da prikriju teške zločine protiv katolika Hrvata, koje su Srbi četnici proizveli napose u ovo zadnje doba u Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, o čemu imadu dokumente biskupi u Splitu i Mostaru.

Štovatelj blaženog Alojzija Stepinca **o. Ante Gabrić** predvodi misu u župnoj crkvi u Krašiću 2. travnja 1978.

Zadnja stranica omota: Papa Ivan Pavao II. je u nedjelju 1. listopada 2000. proglasio svetima 120 kineskih mučenika ubijenih u tzv. »bokserskoj revoluciji«, a radi vjernosti Isusu Kristu. I u životu novih 120 svetaca Crkve u Kini ostvarila se Tertulijanova tvrdnja: »Krv mučenika, sjeme kršćana!« Revolucionarnim geslom: »Zaštitite domovinu, uništite strance!« i vladinim dekretom od 21. lipnja 1900. te onim od 1. srpnja te godine otpočeli su krvavi progoni kršćana i krštenih domorodaca. Samo u provinciji Shantungu uništeno je preko 200 misijskih postaja, rastjerano preko 10.000 kršćana, a 200 ih je ubijeno. U Shansi i Hunanu pobijeno je 30.000 kršćana.

Slika desno: Bl. Alojzije propovijeda vojnicima prigodom podijeljivanja sv. Potvrde, u topničkoj vojarni u Zagrebu, 21. svibnja 1944.

Časopis Blaženi Alojzije Stepinac (Skraćeni ključni naslov: *Blaž. Alojzije Stepinac*) glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 8 (2001.) Broj 1

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca
Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, telefon: 46 80 426; faks: 46 80 722; »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: 48 11 781

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: prof. dr. Ante STAMAĆ

Grafički uredio: Mario Rogić, LASERplus

Tisak: Tiskara PULJKO

Ivan Pavao II. proglašava blaženim zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca, u Mariji Bistrici 3. listopada 1998.

Prikaz mučeništva kršćana u Kini (slika na platnu) na balkonu bazilike sv. Petra u Vatikanu, na Misi proglašenja svetima mučenika, listopada

